ทาฐาวํโส

ฯ นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺสฯ

๑. วิสารทํ วาทปถาติ วตฺตินํ,
ติโลกปโชฺชตมสยฺหสาหินํ;
อเสส เญยฺยาวรณปฺปหายินํ,
นมามิ สตฺถารมนนฺตโคจรํฯ

๒. ติโลก นาถปฺปภวํ ภยาปหํ,
วิสุทฺธวิชฺชาจรเณหิ เสวิตํ;
ปปญฺจ สํโยชนพนฺธนจฺฉิทํ,
นมามิ ธมฺมํ นิปุณํ สุทุทฺทสํฯ

๓. ปสาทมเตฺตน’ปิ ยตฺถ ปาณิโน,
ผุสนฺติ ทุกฺขกฺขยมจฺจุตํ ปทํ;
ตมาหุเณยฺยํ สุสมาหิตินฺทฺริยํ,
นมามิ สงฺฆํ มุนิราชสาวกํฯ

๔. วิภุสยํ กาฬกนาครนฺว ยํ,
ปรกฺกโม การุณิโก จมูปติ;
คเวสมาโน ชินสาสนสฺส โย,
วิรูฬฺหิมตฺถญฺจ ชนสฺส ปตฺถยํฯ

๕. สุธามยูขามล ปณฺฑุวํสชํ,
วิรูฬฺหสทฺธํ มุนิราชสาสเน;
ปิยํ วทํ นีติปถานุวตฺตินิํ,
สทา ปชานํ ชนิกํ’ว มาตรํฯ

๖. ปิยํ ปรกฺกนฺติภุชสฺส ราชิโน,
มเหสิ มจฺจุนฺนตพุทฺธิสมฺปทํ;
วิธาย ลีลาวติมิจฺฉิตตฺถทํ,
อเสส ลงฺกาตลรชฺชลกฺขิยํฯ

๗. กุมารมาราธิตสาธุมนฺตินํ,
มหาทยํ ปณฺฑุนรินฺท วํสชํ;
วิธาย สทฺธํ มธุรินฺทนามกํ,
สุสิกฺขิตํ ปาวจเน กลาสุ จฯ

๘. นรินฺทสุญฺญํ สุจิรํ ติสีหฬํ,
อิติปฺปตีตํ อยสํ อปานุทิ;
จิรํ ปณีเตน จ จิวราทินา,
สุสญฺญเต สํยมิโน อตปฺปยิฯ

๙. จิรฏฺฐิตึ ปาวจนสฺส อิจฺฉตา,
กตญฺญุนา วิกฺกม พุทฺทิสาลินา;
สตีมตา จนฺทิม พนฺธุกิตฺตินา,
สคารวํ เตน’ภียาจิโต อหํฯ

๑๐. สเทส ภาสาย กวีหิ สีหเฬ,
กตมฺปิ วํสํ ชินทนฺตธาตุยา;
นิรุตฺติยา มาคธิกาย วุทฺธิยา,
กโรมิ ทีปนฺตรวาสินํ อปิฯ

๑๑. ชีโน’ยมิเทฺธ อมรวฺหเย ปุเร,
กทาจิ หุตฺวาน สุเมธนามโก;
สเวทเวทงฺควิภาคโกวิโท,
มหทฺธเน วิปฺปกุลมฺหิ มาณโวฯ

๑๒. อหญฺหิ ชาติพฺยสเนน ปีฬิโต,
ชราภิภุโต มรเณน โอตฺถโฏ;
สิวํ ปทํ ชาติชราทินิสฺสฏํ,
คเวสยิสฺสํ’ติ รโห วิจินฺติยฯ

๑๓. อเนกสงฺขํ ธนธญฺญสมฺปทํ,
ปติฏฺฐเปตฺวา กปเณสิ ทุจฺจชํ;
อนปฺปเก เปมภรานุพนฺธิโน,
วิหาย มิเตฺต จ สุเตจ พนฺธเวฯ

๑๔. ปหาย กาเม นิขิเล มโนรเม,
ฆราภินิกฺขมฺม หิมาจลนฺติเก;
มหีธรํ ธมฺมิกนาม วิสฺสุตํ,
อุเปจฺจ นานาตรุราชิภุสิตํฯ

๑๕. มโนนุกูเล สุรราชนิมฺมีเต,
อสมฺมิคานํ อคติมฺหิ อสฺสเม;
นิวตฺตจีโร อชินกฺขิปํ วหํ,
ชฏาธโร ตาปส เวสมคฺคหีฯ

๑๖. สุสญฺญตโตฺตปริวาริ ตินฺทฺริโย,
ผลาผลาทีหิ ปวตฺตยํ ตนุํ;
คโต อภิญฺคฺญาสุ จ ปารมิํ วสี,
ตหิํ สมาปตฺติ สุขํ อวินฺทิ โสฯ

๑๗. สุสชฺชิเต รมฺมปุราธิวาสินา,
มหาชเนน’ตฺตมเนน อญฺชเส;
ปถปฺปเทเส อภิยนฺตมตฺตโน,
อนิฏฺฐิเตเยว สุเมธ ตาปโสฯ

๑๘. อคาธเญโยฺยทธีปารทสฺสินํ,
ภวนฺตคุํ นิพฺพนถํ วินายกํ;
อเนกขีณาสวลกฺขเสวิตํ,
กทา จิ ทีปงฺกรพุทฺธมทฺทสฯ

๑๙. ตโต สสงฺฆสฺส ติโลกภตฺตุโน,
ปริจฺจชิตฺวาน ตนุมฺปิ ชีวิตํ;
ปสารยิตฺวาน ชฎาชินาทิกํ,
วิธาย เสตุํ ตนุเมว ปลฺลเลฯ

๒๐. อนกฺกมิตฺวา กลลํ มหาทเย,
สภิกฺขุโก คจฺฉตุ ปิฎฺฐิยา อิติ;
อธิฏฺฐหิตฺวาน นิปนฺนโก ตหิํ,
อนาถ เมตํ ติภวํ สเมกฺขิยฯ

๒๑. ทยาย สโญฺจทิตมานโส ชเน,
ภวณฺณวา อุทฺธริตุํ ทุขทฺทิเต;
อกาสิ สโมฺพธิปทสฺส ปตฺติยา,
มหาภินีหารมุฬารวิกฺกโมฯ

๒๒. อโถ วิทิตฺวา วสิโน ตมาสยํ,
อทาสิ โส วฺยากรณํ มหามุนิ;
ตโต ปุรํ ตมฺหิ ตถาคเต คเต,
สยํวสี สมฺมสิ ปารมิคุเณฯ

๒๓. ตโต จ กปฺปานมลีนวิกฺกโม,
อสํขิเย โส จตุโร สลกฺขเก;
ตหิํ ตหิํ ชาติสุ โพธิปาจเน,
วิสุทฺธสมฺภารคุเณ อปูรยิ;
อถาภิชาโต ตุสิเต มหายโส,
วิสุทฺธสโมฺพธิปโทปลทฺธิยา;
อุทิกฺขมาโน สมยํ ทยาธโน,
จิรํ วิภุติํ อนุโภสิ สพฺพโสฯ

๒๕. สหสฺสสงฺขา ทสจกฺกวาลโต,
สมาคตาเนกสุราธิปาทิหิ;
อุทคฺคุทเคฺคหิ ชินตฺตปตฺติยา,
สคารวํ โส อภิคมฺม ยาจิโตฯ

๒๖. ตโต จวิตฺวา กปิฬวฺหเย ปุเร,
สทา สโต สกฺยกุเลกเกตุโน;
อโหสิ สุโทฺธทนภุมิภตฺตุโน,
มหาทิมายาย มเหสิยา สุโตฯ

๒๗.วิชาตมโต฿ต’ว วสุนฺธราย โส,
ปติฏฺฐหิตฺวาน ทิสา วิโลกยี;
ตทา อเหสุํ วิวฏงฺคนา ทิสา,
อปูชยุํ ตตฺถ จ เทวมานุสาฯ

๒๘. อาธารยุํ อาตปวารณาทิกํ,
อทิสฺสมานาว นภมฺภิ เทวตา;
ปทานิ โส สตฺต จ อุตฺตรามุโข,
อุเปจฺจ นิจฺฉารยิ วาจมาสภิํฯ

๒๙. ยถตฺถสิทฺธตฺตกุมารนามโก,
มหพฺพโล โยพฺพนหาริวิคฺคโห;
อุตฺตุตยานุจฺฉวิเกสุ ตีสุ โส,
นุโภสิ ปาสาทวเรสุ สมฺปทํฯ

๓๐. กทาจิ อุยฺยานปเถ ชราหตํ,
ตถาตุรํ กาลกตญฺจ สํยมิํ;
กเมน ทิสฺวาน วิรตฺตมานโส,
ภเวสุ โส ปพฺพชิตุํ อกามยิฯ

๓๑. สปฺปุปฺผทีปาทีกเรหิ รตฺติยํ,
ปุรกฺขโต โส ติทิวาธิวาสิหิ;
สฉนฺนโก กนฺตกวาชิยานโต,
ตโต มหาการุณิโก’ภินิกฺขมิฯ

๓๒. กเมน ปตฺวาน อโนมมาปคํ,
สุโธตมุตฺตาผลหาริเสกเต;
ปติฏฺฐหิตฺวา วรโมฬิพนฺธนํ,
สิตาสิลูนํ คคเน สมุกฺขิปีฯ

๓๓. ปฏิคฺคเหตฺวา ติทสานมิสฺสโร,
สุวณฺณจโงฺคฏวเรน ตํ ตทา;
ติโยชนํ นีลมณีหิ เจติยํ,
อกาสิ จูฬามณิมตฺตโน ปุเรฯ

๓๔. ตโต ฆฏีการสโรชโยนินา,
สมาหฏํ ธารยี จีวราทิกํ;
อโถ สกํ วตฺถยุคํ นภตฺถเล,
ปสตฺถเวสคฺคหโณ สมุกฺขิปีฯ

๓๕. ปฏิคฺคเหตฺวาน ตมมฺพุชาสโน,
มหิทฺธิโก ภตฺติภเรน โจทิโต;
สเก ภเว ทฺวาทสโยชนํ อกา,
มณีหิ นีลาทิหิ ทุสฺสเจติยํฯ

๓๖. สุสณฺณูตโตฺต สติมา ชิตินฺทฺริโย,
วินีตเวโส รสเคธวชฺชิโต;
ฉหายนาเนว อโนมวิกฺกโม,
มหาปธานํ ปทหิตฺถ ทุกฺกรํฯ

๓๗. วิสาขมาสสฺสถ ปุณฺณมาสิยํ,
อุเปจฺจ มูลํ สหชาย โพธิยา;
ติณาสเน จุทฺทสหตฺถสมฺมิเต,
อธิฏฺฐหิตฺวา วีริยํ นิสชฺชิ โสฯ

๓๘. อวตฺถรนฺติํ วสุธํจ อมฺพรํ,
วิรูปเวสคฺคหเณน ภิํสนํ;
ปกมฺปยนฺต สธราธรํ มหิํ,
ชิโน ปโทเส’ชินิ มารวาหิณิํฯ

๓๙. สุราสุรพฺรหฺมคเณหิ สชฺชิเต,
ชคตฺตเย ปุปฺผมยคฺฌิกาทินา;
ปวตฺตมาเน สุรทุนฺทุภิสฺสเร,
อพุชฺฌิโพธิํ รชนีปริกฺขเยฯ

๔๐. ตทา ปกมฺปิํสุ สเสลกานนา,
สหสฺสสํขา ทสโลกธาตุโย;
อคญฺชิ โส โลณปโยธิ สาธุตํ,
มหาวภาโส ภุวเนสุ ปตฺถรีฯ

๔๑. ลภิํสุ อนฺธา วิมเล วิโลจเน,
สุณิํสุ สเทฺท พธิราปิ ชาติยา;
ลปิํสุ มูคา วจเนน วคฺคุนา,
จริํสุ เขลํ ปทสา’ว ปงฺคุลาฯ

๔๒. ภวิํสุ ขุชฺชา อุชุโสมฺมวิคฺคหา,
สิขี’ปิ นิพฺพายิ อวีจิอาทิสุ;
อปาคมุํ พนฺธนโต’ปิ ชนฺตโว,
ขุทาทิกํ เปตภวา อปกฺกมีฯ

๔๓. สมิํสุ โรควฺยสนานิ ปาณินํ,
ภยํ ติรจฺจานคเต น ปีฬยี;
ชนา อเหสุํ สขิลา ปิยํวทา,
ปวตฺตยุํ โกญฺจนทํ มตงฺคชาฯ

๔๔. หยา จ เหสิํสุ ปหฏฺฐมานสา,
นทิํสุ สพฺพา สยเมว ทุนฺทุภี;
รวิํสุ เทหาภรณานิ ปาณินํ,
ทิสา ปสีทิํสุ สมา สมนฺตโตฯ

๔๕. ปวายิ มนฺท สุขสีตมารุโต,
ปวสฺสิ เมโฆ’ปิ อกาลสมฺภโว;
ชหึสุ อากาสคตึ วิหงฺคมา,
มหึ สมุภิชฺชชลํ สมุฏฺฐหีฯ

๔๖. อสนฺทมานา’ว ฐิตา สวนฺติโย,
นเภ วิโรจึสุ อเสสโชติโย;
ภวา อเหสุํ วิวฏา สมนฺตโต,
ชนสฺส นาสุํ วจนูปปตฺติโยฯ

๔๗. สเมกฺขตํ นาวรณา นคาทโย,
ปวายิ คนฺธ อปิ ทิพฺพสมฺมโต;
ทุมา อเหสุํ ผลปุปฺผ ธาริโน,
อโหสิ ฉนฺน กมเลหิ อณฺณโวฯ

๔๘. ถเลสุ โตเยสุ จ ปุปฺผมานกา,
วิจิตฺตปุปฺผา วิกสึสุ สพฺพถา;
นิรนฺตรํ ปุปฺผสุคนฺธวุฏฺฐิยา,
อโหสิ สพฺพํ วสุธมฺพรนฺนรํฯ

๔๙. นิสชฺช ปลฺลงฺกวเร ตหึ ชิโน,
สุขํ สมาปตฺติวิหารสมฺภวํ;
ตโต’นุโภนฺต สุจิราภิปตฺถิตํ,
ทินานิ สตฺตว อติกฺกมาปยีฯ

๕๐. สมุปฺปติตฺวา คคณงฺคนํ ตโต,
ปทสฺสยิตฺวา ยมกํ มหามุนิ;
สปาฏิหีรํ ติทิวาธิวาสินํ,
ชินตฺตเน สํสยิตํ นิรากริฯ

๕๑. อโถตริตฺวาน ชยาสนสฺส โส,
ฐิโต’ว ปุพฺพุตฺตรกณฺณนิสฺสิโต;
ทินานิ สตฺตานิมิเสน จกฺขุนา,
ตมาสนํ โพธิตรุํจ’ปูชยิฯ

๕๒. อถ’นฺตราเฬ มณิจงฺกเม ชิโน,
ฐิตปฺปเทสสฺส จ อาสนสฺส จ;
มหารเห เทววราภินิมฺมิเต,
ทินานิ สตฺตว อกาสิ วงฺกมํฯ

๕๓. ตโต ทิสายํ อปราย โพธิยา,
อุปาวิสิตฺวา รตนาลเย ชิโน;
สมนฺตปฏฺฐานนยํ วิจินฺตยํ,
ทินานิ สตฺตว สวีตินามยิฯ

๕๔. วินิคฺคโต สตฺถุสรีรโต ตทา,
ชุติปฺปพโนฺธ ปฏิพนฺธวชฺชิโต;
ปมาณสุญฺญาสุ จ โลกธาตุสุ,
สมนฺตโต อุทฺธมโธ จ ปตฺถรีฯ

๕๕. วฏสฺส มูเล อชปาลสญฺญิโน,
สุขํ ผุสโนฺต ปวิเวกสมฺภวํ;
วินายโก สตฺต วิหาสิ วาสเร,
อนนฺตทสฺสี สุรราชปูชิโตฯ

๕๖. วิหาสิ มูเล มุจลินฺทสาขิโน,
นิสชฺช โภคาวลิมนฺทิโรทเร;
วิกิณฺณปุปฺผ มุจลินฺทโภคิโน,
สมาธินา วาสรสตฺตกํ ชิโนฯ

๕๗. ทุเม’ปิ ราชายตเน สมาธินา,
วิหาสิ รตฺตินฺทิว สตฺตกํ มุนิ;
สหสฺสเนโตฺต อถ ทนฺตโปณกํ,
มุโขทกญฺจาปิ อทาสิ สตฺถุโนฯ

๕๘. ตโต มหาราชวเรหิ อาภตํ,
สิลามยํ ปตฺต จตุกฺกเมกกํ;
วิธาย มตฺถํ มธุปิณฺฑิกํ ตหิํ,
ปฏิคฺคเหตฺวาน สวาณิชาหฎาฯ

๕๙. กตนฺนกิโจฺจ สรเณสุ เต อุโภ,
ปติฏฺฐเปตฺวาน ตปสฺสุภลฺลิเก;
อทาสิ เตสํ อภิปูชิตุํ สกํ,
ปรามสิตฺวาน สิรํ สิโรรุเหฯ

๖๐. วฏสฺสมูเล อชปาลสญฺญิโน,
สหมฺปตีพฺรหฺมวเรน ยาจิโต;
ชนสฺส กาตุํ วรธมฺมสงฺคหํ,
อคญฺฉิ พาราณสิเมกโก มุนิฯ

๖๑. คนฺตฺวา โส ธมฺมราชา วนมิสิปตนํ สญฺญตานํ นิเกตํ,
ปลฺลงฺกสฺมิํ นิสิโนฺน ตหิมวิจลิตฏฺฐานสมฺปาทิตมฺหิ;
อาสาเฬฺห ปุณฺณมายํ สิตรุจิรุจิยา โชติเต จกฺกวาเฬ,
เทวพฺรหฺมาทิกานํ ทุริตมลหรํ วตฺตยิ ธมฺมจกฺกํฯ

๖๒. สุตฺวา สทฺธมฺมมคฺคํ ติภุวนกุหราโภควิตฺถาริกํ ตํ,
อญฺญาโกณฺฑญฺญนามทฺวิชมุนิปมุขาฎฺฐารสพฺรหฺมโกฏี;
อญฺญาสุํ มคฺคธมฺมํ ปริมิตรหิเต จกฺกวาเฬ อุฬาโร,
โอภาโส ปาตุภุโต สปทิ พหุวิธํ อาสิ อเจฺฉรกญฺจฯ

๖๓. ตโต ปฎฺฐาย โส สตฺถา วิเนโนฺต เทวมานุเส,
โพธิโต ผุสฺสมาสมฺหิ นวเม ปุณฺณมาสิยํฯ

๖๔. ลงฺกมาคมฺม คงฺคาย ตีเร โยชนวิตฺถเต,
มหานาควนุยฺยาเน อายาเมน ติโยชเนฯ

๖๕. ยกฺขานํ สมิตึ คนฺตฺวา ฐตฺวาน คคเน ตหึ;
วาตนฺธการวุฎฺฐิหิ กตฺวา ยเกฺข ภยทฺทิเตฯ

๖๖. ลทฺธาภเยหิ ยเกฺขหิ เตหิ ทินฺนาย ภุมิยา;
จมฺมขณฺฑํ ปสาเรตฺวา นิสีทิตฺวาน ตงฺขเณฯ

๖๗. จมฺมขณฺฑํ ปทิตฺตคฺคิ ชาลามาลาสมากุลํ;
อิทฺธิยา วฑฺฒยิตฺวาน ยาว สินฺธุํ สมนฺตโตฯ

๖๘. ชเวน สินฺธุเวลาย ราสิภุเต นิสาจเร;
คิริทีปมิธาเนตฺวา ปติฎฺฐาเปสิ เต ตหึฯ

๖๙. เทสยิตฺวา ชิโน ธมฺมํ ตทา เทวสมาคเม;
พหุนฺนํ ปาณโกฏีนํ ธมฺมาภิสมยํ อกาฯ

๗๐. มหาสุมนเทวสฺส เสเล สุมนกูฏเก;
ทตฺวา นมสฺสิตุํ เกเส อคา เชตวนํ ชิโนฯ

๗๑. ปติฎฺฐเปตฺวา เต สตฺถุ นิสินฺนาสนภุมิยํ;
อินฺทนีลมยํ ถูปํ กริตฺวา โส อปูชยิฯ

๗๒. นิสฺสาย มณิปลฺลงฺกํ ปพฺพตณฺณววาสิโน;
ทิสฺวา ยุทฺธตฺถิเก นาเค จูโฬทร มโหทเรฯ

๗๓. โพธิโต ปญฺจเม วเสฺส จิตฺตมาเส มหามุนิ;
อุโปสเถ กาลปเกฺข นาคทีปมุปาคมีฯ

๗๔. ตทา สมิทฺธิสุมโน เทโว เชตวเน ฐิตํ;
อตฺตโน ภวนํเยว ราชายตนปาทปํฯ

๗๕. อินฺทนีลทฺทิกูฏํ’ว คเหตฺวาตฺฎฺฐมานโส;
ธารยิตฺวา สหาคญฺฉิ ฉตฺตํ กตฺวาน สตฺถุโนฯ

๗๖. อุภินฺนํ นาคราชูนํ วตฺตมาเน มหาหเว;
นิสิโนฺน คคเน นาโถ มาปยิตฺถ มหาตมํฯ

๗๗. อาโลกํ ทสฺสยิตฺวาถ อสฺสาเสตฺวาน โภคิโน;
สามคฺคิกรณํ ธมฺมํ อภาสิ ปุริสาสโภฯ

๗๘.อสีติโกฏิโย นาคา อจลมฺพุธิวาสิโน;
ปติฏฺฐหึสุ มุทิตา สีเลสุ สรเณสุ จฯ

๗๙.ทตฺวาน มณิปลฺลงฺกํ สตฺถุโน ภุชคาธิปา;
ตตฺถาสีนํ มหาวีรํ อนฺนปาเนหิ ตปฺปยุํฯ

๘๐. ปติฏฺฐเปตฺวา โส ตตฺถ ราชายตนปาทปํ;
ปลฺลงฺกํ ตญฺจ นาคานํ อทาสิ อภิปูชิตุํฯ

๘๑. โพธิโต อฏฺฐเม วสฺเส เวสาเข ปุณฺณมาสิยํ;
มณิอกฺขิกนาเมน นาคิเนฺทน นิมนฺติโตฯ

๘๒. นาคราชสฺส ตเสฺสว ภวนํ สาธุ สชฺชิตํ;
กลฺยาณิยํ ปญฺจภิกฺขู สเตหิ สห อาคมิฯ

๘๓. กลฺยาณิเจติยฏฺฐาเน กเต รตน มณฺฑเป;
มหารหมฺหิ ปลฺลเงฺก อุปาวิสิ นราสโภฯ

๘๔. ทิเพฺพหิ ขชฺชโภเชฺชหิ สสงฺฆํ โลกนายกํ;
สนฺตเปฺปสิ ผณิโนฺท โส ภุชเงฺคหิ ปุรกฺขโตฯ

๘๕. เทสยิตฺวาน สทฺธมฺมํ สคฺคโมกฺขสุขาวหํ;
โส สตฺถา สุมเน กูเฏ ทเสฺสสิ ปทลญฺฉนํฯ

๘๖. ตโต ปพฺพตปาทมฺหิ สสโงฺฆ โส วินายโก;
ทิวาวิหารํ กตฺวาน ทีฆวาปึ อุปาคมิฯ

๘๗.ถูปฏฺฐาเน ตหึ พุโทฺธ สสโงฺฆ’ภินิสีทิย;
สมาปตฺติ สมฺพภุตํ อวินฺทิ อสมํ สุขํฯ

๘๘. มหาโพธิตรุฏฺฐาเน สมาธึ อปฺปยิ ชิโน;
มหาถูปปฺปเทเส จ วิหริตฺถ สมาธินาฯ

๘๙. ถูปาราเมฺห ถูปสฺส ฐาเน ฌานสุเขน โส;
สภิกฺขุสโงฺฆ สมฺพุโทฺธ มุหุตฺตํ วีตินามยีฯ

๙๐. สิลาถุปปฺปเทสมฺหิ ฐตฺวากาลาวิทู มุนิ;
เทเว สมนุสาสิตฺวา ตโต เชตวนํ อคาฯ

๙๑. อคิโทฺธ ลาภสกฺกาเร อสยฺหมวมานนํ;
สหโนฺต เกวลํ สพฺพ โลกนิตฺถรณตฺถิโกฯ

๙๒. สํวจฺฉรานิ ฐตฺวาน จตฺตาฬีสญฺจ ปญฺจ จ;
เทสยิตฺวาน สุตฺตาทิ นวงฺคํ สตฺถุสาสนํฯ

๙๓. ตาเรตฺวา ภวกนฺตารา ชเน สงฺขฺยาติวตฺติโน;
พุทฺธกิจฺจานิ สพฺพานิ นิฏฺฐาเปตฺวาน จกฺขุมาฯ

๙๔. กุสินาราปุเร รญฺญํ มลฺลานมุปวตฺตเน;
สาลวนมฺหิ ยมกสาลรุกฺขานมนฺตเรฯ

๙๕. มหารเห สุปญฺญตฺต มเญฺจ อุตฺตรสีสกํ;
นิปโนฺน สีหเสยฺยาย เวสาเข ปุณฺณมาสิยํฯ

๙๖. เทเสตฺวา ปฐเม ยาเม มลฺลานํ ธมฺมมุตฺตมํ;
สุภทฺทํ มชฺฌิเม ยาเม ปาเปตฺวา อมตํ ปทํฯ

๙๗. ภิกฺขุ ปจฺฉิมยามมฺหิ ธมฺมกฺขเนฺธ อเสสเก;
สงฺคยฺห โอวทิตฺวาน อปฺปมาท ปเทน จฯ

๙๘. ปจฺจุสสมเย ฌานสมาปตฺติวิหารโต;
อุฏฺฐาย ปรินิพฺพายิ เสโสปาทิวิวชฺชิโตฯ

๙๙. มหีกมฺปาทโย อาสุํ ตทา อจฺฉริยาวหา;
ปูชาวิเสสา วตฺติํสุ เทวมานุสกา พหูฯ

๑๐๐. ปรินิพฺพาณสุตฺตเนฺต วุตฺตานุกฺกมโต ปน;
ปูชาวิเสโส วิเญฺญโยฺย อิจฺฉเนฺตหิ อเสสโตฯ

๑๐๑. อหเตหิ จ วเตฺถหิ เวเฐตฺวา ปฐมํ ชินํ;
เวฐยิตฺวาน กปฺปาสปิจุนา วิหเตน จฯ

๑๐๒. เอวํ ปญฺจสตกฺขตฺตุํ เวฐยิตฺวาน สาธุกํ;
ปกฺขิปิตฺวา สุวณฺณาย เตลปุณฺณาย โทณิยาฯ

๑๐๓. วีสํหตฺถสตุเพฺพธํ คนฺธทารูหิ สงฺขตํ;
อาโรปยิํสุ จิตกํ มลฺลานํ ปมุขา ตทาฯ

๑๐๔. มหากสฺสปเถเรน ธมฺมราเช อวนฺทิเต;
จิตกํ มา ชลิตฺถาติ เทวธิฏฺฐานโต ปนฯ

๑๐๕. ปาโมกฺขา มลฺลราชูนํ วายมโนฺตป’เนกธา;
จิตกํ ตํ น สกฺขิํสุ คาหาเปตุํ หุตาสนํฯ

๑๐๖. มหากสฺสปเถเรน อธิฏฺฐาเนน อตฺตโน;
วตฺถาทีนิ มหาโทณิํ จิตกญฺจ มหารหํฯ

๑๐๗. ทฺวิธา กตฺวาน นิกฺขมฺม สกสีเส ปติฏฺฐิตา;
วนฺทิตา สตฺถุโน ปาทา ยถาฏฺฐาเน ปติฏฺฐิตาฯ

๑๐๘. ตโต เทวานุภาเวน ปชฺชลิตฺถ จิตานโล;
น มสิ สตฺถุเทหสฺส ทฑฺฒสฺสาสิ น ฉาริกาฯ

๑๐๙. ธาตุโย อวสิสฺสิํสุ มุตฺตาภา กญฺจนปฺปภา;
อธิฏฺฐาเนน พุทฺธสฺส วิปฺปกิณฺณา อเนกธาฯ

๑๑๐อุณฺหีสํ อกฺขกา เทฺว จ จตโสฺส ทนฺตธาตุโย;
อิเจฺจตา ธาตุโย สตฺต วิปฺปกิณฺณา น สตฺถุโนฯ

๑๑๑อากาสโต ปติตฺวาปิ อุคฺคนฺตฺวาปิ มหีตลา;
สมนฺตา ชลธาราโย นิพฺพาเปสุํ จิตานลํฯ

๑๑๒เถรสฺส สาริปุตฺตสฺส อเนฺตวาสิ มหิทฺธิโก;
สรภุนามโก เถโร ปภินฺน ปฏิสมฺภิโทฯ

๑๑๓คีวาธาตุํ คเหตฺวาน จิตโต มหิยงฺคเณ;
ปติฏฺฐเปตฺวา ถูปมฺหิ อกา กณฺจุกเจติยํฯ

๑๑๔เขมวฺหโย การุณิโก ขีณสํโยชโน มุนิ;
จิตกา โต ตโต วามทาฐาธาตุํ สมคฺคหิฯ

๑๑๕อฏฺฐนฺนมถ ราชุนํ ธาตุอตฺถาย สตฺถุโน;
อุปฺปนฺนํ วิคฺคหํ โทโณ สเมตฺวาน ทฺวิชุตฺตโมฯ

๑๑๖ภตฺวาน อฏฺฐ โกฏฺฐาเส ภาเชตฺวา เสสธาตุโย;
อทาสิ อฏฺฐราชูนํ ตํ ตํ นครวาสินํฯ

๑๑๗หฏฺฐตุฏฺฐา คเหตฺวาน ธาตุโย ตา นราธิปา;
คนฺตฺวา สเก สเก รเฏฺฐ เจติยานิ อการยุํฯ

๑๑๘เอกา ทาฐา สุรินฺเทน เอกา คนฺธารวาสิหิ;
เอกา ภุชงฺคราชูหิ อาสิ สกฺกตปูชิตาฯ

๑๑๙ทนฺตธาตุํ ตโต เขโม อตฺตนา คหิตํ อทา;
ทนฺตปุเร กลิงฺคสฺส พฺรหฺมทตฺตสฺส ราชิโนฯ

๑๒๐เทสยิตฺวาน โส ธมฺมํ เภตฺวา สพฺพา กุทิฏฺฐิโย;
ราชานํ ตํ ปสาเทสิ อคฺคมฺภี รตนตฺตเยฯ

๑๒๑อโชฺฌคาโฬฺห มุนินฺทสฺส ธมฺมามตมหณฺณวํ;
โส นิรโนฺทปวาเหสิ มลํ มจฺฉริยาทิกํฯ

๑๒๒ปาวุสฺสโก ยถา เมโฆ นานา รตนวสฺสโต;
ทาฬิทฺทิยนิทาฆํ โส นิพฺพาเปสิ นรุตฺตโมฯ

๑๒๓สุวณฺณขจิตาลมฺพ มุตฺตาชาเลหิ โสภิตํ;
กูฏาคารสตากีณฺณํ ตรุณาทิจฺจสนฺนิภํฯ

๑๒๔นานารตนโสภาย ทุทิกฺขํ จกฺขุมูสนํ;
ยานํ สคฺคาปวคฺคสฺส ปสาทาติสยาวหํฯ

๑๒๕การยิตฺวาน โส ราชา ทาฐาธาตุนิเวสนํ;
ธาตุปีฐญฺจ ตเตฺถว กาเรตฺวา รตนุชฺชลํฯ

๑๒๖ ตหึ สมปฺปยิตฺวาน ทาฐาธาตุํ มเหสิโน;
ปูชาวตฺถูหิ ปูเชสิ รตฺตินฺทิวมตนฺทิโตฯ

๑๒๗ อิติ โส สญฺจินิตฺวาน ปุญฺญสมฺภาร สมฺปทํ;
ชหิตฺวา มานุสํ เทหํ สคฺคกายมลงฺกริฯ

๑๒๘ อนุชาโต ตโต ตสฺส กาสิราชวฺหโย สุโต;
รชฺชํ ลทฺธา อมจฺจานํ โสกสลฺลมปานุทีฯ

๑๒๙ ปุปฺผคนฺธาทินา ทนฺตธาตุํ ตมภิปูชิย;
นิจฺจํ มณิปฺปทีเปหิ โชตยิ ธาตุมนฺทิรํฯ

๑๓๐ อิเจฺจวมาทึ โส ราชา กตฺวา กุสลสญฺจยํ;
ชหิตฺวาน นิชํ เทหํ เทวินฺทปุรมชฺฌคาฯ

๑๓๑ สุนโนฺท นาม ราชิโนฺท อานนฺทชนโน สตํ;
ตสฺส’ตฺรโช ตโต อาสิ พุทฺธสาสนมามโกฯ

๑๓๒ สมฺมาเนตฺวาน โส ทนฺตธาตุํ เญยฺยนฺตทสฺสิโน;
มหตา ภตฺติโยเคน อคา เทวสหวฺยตํฯ

๑๓๓ ตโต ปรญฺจ อเญฺญ’ปิ พหโว วสุธาธิปา;
ทนฺตธาตุํ มุนินฺทสฺส กเมน อภิปูชยุํฯ

๑๓๔ คุหสีววฺหโย ราชา ทุรติกฺกม สาสโน;
ตโต รชฺชสิรึ ปตฺวา อนุคณฺหิ มหาชนํฯ

๑๓๕ สปรตฺถานภิเญฺญ โส ลาภสกฺการโลลุเป;
มายาวิโน อวิชฺชเนฺธ นิคเนฺฐ สมฺปฏฺฐหิฯ

๑๓๖ วสฺสารเตฺต ยถา จโนฺท โมหกฺขเนฺธน อาวโฏ;
นาสกฺขี คุณรํสีหิ ชลิตุํ โส นราสโภฯ

๑๓๗ ธมฺมมคฺคา อเปเต’ปิ ปวิเฏฺฐ ทิฏฺฐิกานนํ;
ตสฺมึ สาธุปถํ อเญฺญ นาติวตฺตึสุ ปาณิโน

๑๓๘ เหมโตรณมาลาหิ ธเชหิ กทลิหิ จ;
ปุปฺผคฺฆิเยหิ’เนเกหิ สเชฺชตฺวา นาครา ปุรํ

๑๓๙ มงฺคลตฺถุติ โฆเสหิ นจฺจคีตาทิเกหิ จ;
เหมรูปิยปุเปฺผหิ คนฺธจุณฺณาทิเกหิ จฯ

๑๔๐ ปูเชนฺตา มุนิราชสฺส ทาฐาธาตุํ กุทาจนํ;
อกํสุ เอกนิโคฺฆสํ สํวฏฺฏมฺพุธิสนฺนิภํฯ

๑๔๑ อุคฺฆาเฏตฺวา นริโนฺท โส ปาสาเท สีหปญฺชรํ;
ปสฺสเนฺต ชนมทฺทกฺขิ ปูชาวิธิปรายณํฯ

๑๔๒. อถามจฺจสภามเชตฺธ ราชา วิมฺภีต มานโส;
โกตุหลากุโล หุตฺวา อิทํ วจนมพฺรวีฯ

๑๔๓. อเจฺฉรกํ กิเมตนฺนุ กีทิสํ ปาฏิหาริยํ;
มเมตํ นครํ กสฺมา ฉณนิสฺสิตกํ อิติฯ

๑๔๔. ตโต อมโจฺจ อาจิกฺขิ เมธาวี พุทฺธมามโก;
ราชิโน ตสฺส สมฺพุทฺธานุภาวมวิชานโตฯ

๑๔๕. สพฺพาภิภุสฺสพุทฺทสฺส ตนฺหาสงฺกยทสฺสิโน;
เอสา ธาตุ มหาราช เขมเตฺถเรน อาหฏาฯ

๑๔๖. ตํ ธาตุํ ปูชยิตฺวาน ราชาโน ปุพฺพกา อิธ;
กลฺยาณมิเตฺต นิสฺสาย เทวกายมุปาคมุํฯ

๑๔๗. นาคราปิ อิเม สเพฺพ สมฺปราย สุกตฺถิกา;
ปูชยนฺติ สมาคมฺม ธาตุํ ตํ สตฺถุโน อิติฯ

๑๔๘. ตสฺสามจฺจสฺส โส ราชา สุตฺวา ธมฺมํ สุภาสิตํ;
ทุลฺลทฺธีมลมุชฺฌิตฺวา ปสีทิ รตนตฺตเยฯ

๑๔๙. ธาตุปูชํ กโรโนฺต โส ราชา อจฺฉริยา วหํ;
ติตฺถิเย ทุมฺมเน’กาสิ สุมเน เจตเร ชเนฯ

๑๕๐. อิเม อหิริกา สเพฺพ สทฺธาทิคุณวชฺชิตา;
ถทฺธา สฐา จ ทุปฺปญฺญา สคฺคโมกฺขวิพนฺธกาฯ

๑๕๑. อิติ โส จินฺตยิตฺวาน คุหสีโว นราธิโป;
ปพฺพาเชสิ สกา รฏฺฐา นิคเณฺฐ เต อเสสเกฯ

๑๕๒. ตโต นิคณฺฐา สเพฺพ’ปิ ฆตสิตฺตานลา ยถา;
โกธคฺคิชลิตา’คญฺฉุํ ปุรํ ปาฏลิปุตฺตกํฯ

๑๕๓. ตตฺถ ราชา มหาเตโช ชมฺพุทีปสฺส อิสฺสโร;
ปณฺฑุนาโม ตทา อาสิ อนนฺตพลวาหโณฯ

๑๕๔. โกธนฺธาถ นิคณฺฐา เต สเพฺพ เปสุญฺญการกา;
อุปสงฺกมฺม ราชานํ อิทํ วจนมพฺรวุํฯ

๑๕๕. สพฺพเทวมนุเสฺสหิ วนฺทนีเย มหิทฺธิเก;
สิวพฺรหฺมาทโย เทเว นิจฺจํ ตุเมฺห นมสฺสถฯ

๑๕๖. ตุยฺหํ สามนฺตภุปาโล คุหสีโว ปนาธุนา;
นินฺทโนฺน ตาทิเส เทเว ฉวฏฺฐึ วนฺทเต อิติฯ

๑๕๗. สุตฺวาน วจนํ เตสํ ราชา โกธวสานุโค;
สูรํ สามนฺตภูปาลํ จิตฺตยานมถ’พฺรวีฯ

๑๕๘ กลิงฺครฏฺฐํ คนฺตฺวาน คุหสีวมิธานย;
ปูชิตํ ตํ ฉวฏฺฐิญฺจ เตน รตฺตินฺทิวํ อิติฯ

๑๕๙ จิตฺตยาโน ตโต ราชา มหตึ จตุรงฺคินึ;
สนฺนยหิตฺวา สกํ เสนํ ปุรา ตมฺหาภินิกฺขมิฯ

๑๖๐ คนฺตฺวาน โส มหีปาโล เสนเงฺคหิ ปุรกฺขโต;
ทนฺตปุรสฺสาวิทูเร ขนฺธาวารํ นิเวสยิฯ

๑๖๑ สุตฺวา อาคมนํ ตสฺส กลิโงฺค โส มหิปติ;
คชินฺทปาภตาทิหิ ตํ โตเสสิ นราธิปํฯ

๑๖๒ หิตชฺฌาสยตํ ญตฺวา คุหสีวสฺส ราชิโน;
ทนฺตปุรํ จิตฺตยาโน สทฺธึ เสนาย ปาวิสิฯ

๑๖๓ ปาการโคปุรฏฺฏาลปาสาทคฆิกจิตฺติตํ;
ทานสาลาหิ โส ราชา สมิทฺธํ ปุรมทฺทสฯ

๑๖๔ ตโต โส สุมโน คนฺตฺวา ปวิโฏฺฐ ราชมนฺทิรํ;
คุหสีวสฺส อาจิกฺขิ ปณฺฑุราชสฺส สาสนํฯ

๑๖๕ สุตฺวาน สาสนํ ตสฺส ทารุณํ ทุรติกฺกมํ;
ปสนฺนมุขวโณฺณ’ว จิตฺตยานํ สมพฺรวีฯ

๑๖๖ สพฺพโลกหิตตฺถาย มํสเนตฺตาทิทานโต;
อนปฺปกเปฺป สมฺภาเร สมฺภริตฺวา อตนฺทิโตฯ

๑๖๗ เชตฺวา นมุจิโน เสนํ ปตฺวา สพฺพาสวกฺขยํ;
อนาวรณญาเณน สพฺพธเมฺมสุ ปารคุฯ

๑๖๘ ทิฏฺฐธมฺมสุกสฺสาทํ อคเณตฺวาน อตฺตโน;
ธมฺมนาวาย ตาเรสิ ชนตํ โย ภวณฺณวาฯ

๑๖๙ เทวาติเทวํ ตํ พุทฺธํ สรณํ สพฺพปาณินํ;
ชโน หิ อวชานโนฺต อทฺธา โส วญฺจิโต อิติฯ

๑๗๐ อิเจฺจวมาทึ สุตฺวาน โส ราชา สตฺถุวณฺณนํ;
อานนฺทสฺสุปฺปพเนฺธหิ ปเวเทสิ ปสนฺนตํฯ

๑๗๑ คุหสีโว ปสนฺนํ ตํ จิตฺตยานํ อุทิกฺขิย;
เตน สทฺธึ มหคฺฆํ ตํ อคมา ธาตุมนฺทิรํฯ

๑๗๒ หริจนฺทนสมฺภุตํ ทฺวารพาหาทิเกหิ จ;
ปวาฬวาฬมาลาหิ ลมฺพมุตฺตาลตาหิ จฯ

๑๗๓ อินฺทนีลกวาเฏหิ มณิกิงฺกิณิกาหิ จ;
โสวณฺณกณฺณมาลาหิ โสภิตํ มณิถูปิกํฯ

๑๗๔. อุจฺจํ เวฬุริยุพฺภาสิ ฉทนํ มกราฬุลํ;
ธาตุมนฺทิรมทฺทกฺขิ รตนุชฺชล ปีฐกํฯ

๑๗๕. ตโต เสตาตปตฺตสฺส เหฏฺฐา รตนจิตฺติตํ;
ทิสฺวา ธาตุกรนฺฑญฺจ ตุโฏฺฐ วิมฺภยมชฺฌคาฯ

๑๗๖. ตโต กลิงฺคนาโถ โส วิวริตฺวา กรณฺฑกํ;
มหีตเล นิหนฺตฺวาน ทกฺขิณํ ชานุมณฺฑลํฯ

๑๗๗. อญฺชลึ ปคฺคเหตฺวาน คุเณ ทสพลาทิเก;
สริตฺวา พุทฺธเสฏฺฐสฺส อกาสิ อภิยาจนํฯ

๑๗๘. คณฺฑมฺพรุกฺขมูลมฺหิ ตยา ติตฺถียมทฺทเน;
ยมกํ ทสฺสยเนฺตน ปาฏิหาริยมพฺภุตํฯ

๑๗๙. ปุพฺพกายาทินิกฺขนฺตชลานลสมากุลํ;
จกฺกวาฬงฺคณํ กตฺวา ชนา สเพฺพ ปสาทิตาฯ

๑๘๐. เทเสตฺวาน ตโย มาเส อภิธมฺมํ สุธาสินํ;
นครํ โอตรเนฺตน สงฺกสฺสํ ตาวตึสโตฯ

๑๘๑. ฉตฺตวามรสงฺขาทิคาหเกหิ อเนกธา;
พฺรหฺมเทวาสุราทีหิ ปูชิเตน ตยา ปนฯ

๑๘๒. ฐตฺวาน มณิโสปาเณ วิสฺสกมฺมาภินิมฺมิเต;
โลกวิวรณํ นาม ทสฺสิตํ ปาฏิหาริยํฯ

๑๘๓. ตถาเนเกสุ ฐาเนสุ มุนิราช ตยาปุน;
พหูนิ ปาฏิหิรานิ ทสฺสิตานิ สยมฺภุนาฯ

๑๘๔. ปาฏิหาริยมชฺชาปิ สคฺคโมกฺขสุขาวหํ;
ปสฺสนฺตานํ มนุสฺสานํ ทสฺสนียํ ตยา อิติฯ

๑๘๕. อพฺภุคฺคนฺตฺวา คคณ กุหรํ จนฺทเลขาภิรามา,
วิสฺสเชฺชนฺติ รชต ธวลา รํสิโย ทนฺตธาตุ;
ธูปายนฺติ สปทิ พหุธา ปชฺชลนฺตี มุหุตฺตํ,
นิพฺพายนฺตี นยนสุภคํ ปาฏิหีรํ อกาสิฯ

๑๘๖. อจฺเฉรํ ตํ ปรม รุจิรํ จิตฺตยาโน นริโนฺท,
ทิสฺวา หโฏฺฐ จิรปริจิตํ ทิฏฺฐิชาลํ ชหิตฺวา;
คนฺตฺวา พุทฺธํ สรณมสมํ สพฺพเสณีหิ สทฺธึ,
อคฺคํ ปุญฺญํ ปสวิ พหุธา ธาตุสมฺมานนายฯ

ทุติโย ปริเจฺฉโท

๑๘๗. ตโต กลิงฺคาธิปติสฺส ตสฺสโสจิตฺตยาโนปรมปฺปตีโต;
ตํ สาสนํ ปณฺฑุนราธิปสฺส ญาเปสิ ธีโร ทุรติกฺกมํ’ติฯ

๑๘๘ ราชาตโต ทนฺตปุรํ ธเชหิ ปุปฺผหิ ธูเปหิ จ โตรเณหิ;
อลงฺกริตฺวาน มหาวิตาน นิวาริตาทิจฺจมรีจิชาลํฯ

๑๘๙ อสฺสุปฺปพนฺธาวุตโลจเนหิ ปุรกฺขโต เนคม นาคเรหิ;
สมฺพฺพหโนฺต สิรสา นิเชน มหารหํ ธาตุกรณฺฑกํ ตํฯ

๑๙๐ สมุสฺสิโตทาร สิตาตปตฺตํ สโงฺขทโรทาต ตุรงฺคยุตฺตํ;
รถํ นวาทิจฺจสมานวณฺณ มารุยฺห จิตฺตตฺถรณาภิรามํฯ

๑๙๑ อเนกสเงฺขหิ พเลหิ สทฺธึ เวลาติวตฺตมฺพุธิสนฺนิเภหี;
นิวตฺตมานสฺส พหุชฺชนสฺส วินาปิ เทหํ มนสานุยาโต

๑๙๒ สุสนฺถตํ สพฺพธิวาลุกาหิ สุสชฺชิตํ ปุณฺณ ฆฏาทิเกหิ;
ปุปฺผาภิกิณฺณํ ปฏิปชฺชิ ทีฆํ สุวิตฺถตํ ปาฏลิปุตฺตมคฺคํฯ

๑๙๓ กลิงฺฆนาโถ กุสุมาทิเกหิ นเจฺจหิ คีเตหิ จ วาทิเตหิ;
ทิเน ทิเน อทฺธนิ ทนฺตธาตุํ ปูเชสิ สทฺธึ วนเทวตาหิฯ

๑๙๔ สุทุคฺคมํ สินฺธุมหีธเรหิ กเมน มทฺธานมติกฺกมิตฺวา;
อาทาย ธาตุํ มนุชาธินาโถ อคา ปุรํ ปาฏลิ ปุตฺตนามํฯ

๑๙๕ ราชาธิราโช'ถ สภาย มเชฺฌ ทิสฺวาน ตํ วีตภยํ วิสงฺกํ;
กลิงฺคราชํ ปฏิฆาภิภุโต อภาสิ เปสุญฺญกเร นิคเณฺฐ

๑๙๖ เทเว ชหิตฺวาน นมสฺสนีเย ฉวฏฺฐิเมเตน นมสฺสิตํ'ตํ;
องฺคารราสิมฺหิ สโชติภูเต นิกฺขิปฺป ขิปฺปํ ทหถาธุเนติฯ

๑๙๗ ปหฏฺฐจิตฺตา'วตโต นิคณฺฐาราชงฺคเณ เต มหตึ คภีรํ;
วีตจฺจิกงฺคารก ราสิ ปุณฺณํ องฺคารกาสุํ อภิสงฺขรึสุฯ

๑๙๘ สมนฺตโต ปชฺชลิตาย ตาย สโชติยา โรรุวเภรวาย;
โมหนฺธภุตา อถ ติตฺถิยา เต ตํ ทนฺตธาตุํ อภินิกฺขิปึสุฯ

๑๙๙ ตสฺสานุภาเวน ตมคฺคิราสึ เหตฺวา สโรชํ รถจกฺกมตฺตํ;
สมนฺตโต อุคฺคตเรณุชาล มุฏฺฐาสิ กิญฺชกฺข ภราภิรามํฯ

๒๐๐ ตสฺมึ ขเณ ปงฺกช กณฺณิกาย ปติฏฺฐหิตฺวา ชินทนฺตธาตุ;
กุนฺทาวทาตาหิ ปภาหิ สพฺพา ทิสา ปภาเสสิ ปภสฺสราหิฯ

๒๐๑ ทิสฺวาน ตํ อจฺฉริยํ มนุสฺสา ปสนฺนจิตฺตา รตนาทิเกหิ;
สมฺปูชยิตฺวา ชินทนฺตธาตุํ สกํ สกํ ทิฏฺฐิมโวสฺสชึสุฯ

๒๐๒ โส ปณฺฑุราชา ปน ทิฏฺฐิชาลํ จิรานุพทฺธํ อปริจฺจชโนฺต;
ปติฏฺฐเปตฺวา'ธิกรญฺญเมตํ กุเฏฺฐน ฆาตาปยิ ทนฺตธาตุํฯ

๒๐๓ ตสฺสํ นิมุคฺคา'ธิกรญฺญเมสา อุปฑฺฒภาเค นจ ทิสฺสมานา;
ปุพฺพาจลโกฏฺฐ'ว สุธามรีจิ โชเตสิ รํสีหิ ทิสา สมนฺตาฯ

๒๐๔ ทิสฺวานุภาวํ ชินทนฺตธาตุ ยาปชฺชิ โส วิมฺภย มคฺคราชา;
เอโก’ถ อิสฺสาปสุโต นิคโณฺฐ ตํ ราชราชานมิทํ อโวจฯ

๒๐๕ รามาทโย เทว ชนทฺทนสฺส นานาวตารา ภุวเน อเหสุํ;
ตเสฺสกเทโส’จ อิทํ ฉวฏฺฐิโนเจ’นุภาโวกถมีทิโสติฯ

๒๐๖ อทฺธา มนุสฺสตฺตมุปาคตสฺส เทวสฺส ปจฺฉา ติทิวํ คตสฺส;
เทเหกเทโส ฐปิโต หิตตฺถเมตนฺติ สจฺจํวจนํภเวยฺยฯ

๒๐๗ สํวณฺณยิตฺวาน คุเณ ปหูเต นารายณสฺส’สฺสมหิทฺธิกสฺส;
นิมฺคฺคเมตฺตา’ธิกรณฺญเมตํสมฺปสฺสโต เมพหินีหริตฺวาฯ

๒๐๘ สมฺปาทยิตฺวาน มหาชนานํ มุขานิ ปเงฺกรุหสุนฺทรานิ;
ยฏิจฺฉิตํ คณฺหถ วตฺถุชาตํ อิจฺจาห ราชา มุขเร นิคเณฺฐฯ

๒๐๙ เต ติตฺถิยา วิณหุสุรํ คุเณหิ วิจิตฺต รูเปหิ อภิตฺถวิตฺวา;
โตเยน สิญฺจิํสุ สฐา ตถาปิ ฐิตปฺปเทสา น จลิตฺถ ธาตุฯ

๒๑๐ ชิคุจฺฉมาโน อถ เต นิคเณฺฐ โส ธาตุยานีหรเณ อุปายํ;
อเนฺวสมาโน วสุธาธินาโถ เภริํ จราเปสิ สเก ปุรมฺหิฯ

๒๑๑ นิมฺคฺคเมตฺถา’ธิกรณฺญมชฺชิ โย ธาตุเมตํ พหิ นีหเรยฺย;
ลทฺธาน โส อิสฺสริยํ มหนฺตํ รโญฺญสกาสาสุขเมสฺสตีติ

๒๑๒ สุตฺวา น ตํ เภริรวํอุฬารํปุญฺญณฺญตฺถิโกพุทฺธพเลปสโนฺน;
ตสฺมิํ ปุเร เสฏฺฐิสุโต สุภโทฺท ปาเวกฺขิรโญฺญ สมิติํ ปคโพฺภฯ

๒๑๓ ตมคฺคราชํ อถ โส นมิตฺวา สามาชิกานํ หทยงฺคมาย;
ภาสาย สพฺพญฺญุคุณปฺปภาวํ วเณฺณสิ สารชฺชวิมุตฺต จิโตฺตฯ

๒๑๔ ภูมิํ กิณิตฺวา มหตา ธเนน มโนรมํ เชตวนํ วิหารํ;
โย การยิตฺวาน ชินสฺส ทตฺวา อุปฏฺฐหิ ตํ จตุปจฺจเยหิฯ

๒๑๕ อนาถปิณฺฑิปฺปทเสฏฺฐิเสโฏฺฐโสทิฏฺฐธโมฺมปปิตามโหเม;
ติโลกนาเถ มม ธมฺมราเช ตุเมฺห’ธุนาปสฺสถภตฺติภารํฯ

๒๑๖ อิตฺถํ นทิตฺวาน ปหูตปเญฺญา กตฺวาน เอกํสมถุตฺตรียํ;
มหีตลํ ทกฺขิณชานุเกน อาหจฺจ พทฺธญฺชลิโก อโวจฯ

๒๑๗ ฉทฺทนฺตนาโค สวิเสน วิโทฺธ สเลฺลน โย โลหิตมกฺขิ ตโงฺค;
ฉพฺพณฺณรํสีหิ สมุชฺชลเนฺต เฉตฺวาน ลุทฺทาย อทาสิ ทเนฺตฯ

๒๑๘ สโส’ปิ หุตฺวาน วิสุทฺธสีโล อชฺฌตฺตทานาภิรโต ทฺวิชาย;
โย’ทชฺชิเทหมฺปิ สกํ นิปจฺจ องฺคารราสิมฺหิ พุภุกฺขิตายฯ

๒๑๙ โย โพธิยา พาหิรวตฺถุทานา อติตฺตรูโป สิวิราช เสโฏฺฐ;
อทาสิ จกฺขูนิ ปภสฺสรานิ ทฺวิชาย ชิณฺณาย อจกฺขุกายฯ

๒๒๐โยขนฺติวาที’ปิ กลาพุราเช เฉทาปยเนฺต’ปิ สหตฺถปาทํ;
ปริปฺลุตโงฺครุธิเร ติติกฺขิเมตฺตายมาโน ยสทายเก’วฯ

๒๒๑โย ธมฺมปาโล อปิ สตฺตมาส ชาโตปทุเฏฺฐ ชนเกสกมฺหิ;
การาปยเนฺต อสิมาลกมฺมํ จิตฺตํ น ทูเสสิ ปตาปราเชฯ

๒๒๒สาขามิโค โย อสตา ปุเมน วเน ปปาตา สยมุทฺธเฏน;
สิลาย ภิเนฺน’ปิ สเก ลลาเฏ ตํ เขมภุมึ อนยิตฺถมูฬฺหํฯ

๒๒๓รุเฏฺฐน มาเรน’ภินิมฺมิตมฺปิ องฺคารกาสุํ ชลิตํ วิหิชฺช;
สมุฏฺฐิเต สชฺชุมหารวิเนฺท ฐตฺวาน โย เสฏฺฐิ อทาสิ ทานํฯ

๒๒๔มิเคน เยนาเปวิชญฺญเมกํ ภีตํวธาโมจยิตุํกุรงฺคึ;
อาฆาตเน อตฺตสิรํฐเปตฺวาปโมจิตา’ญฺญปิปาณิสงฺฆาฯ

๒๒๕โย สตฺตวโสฺส วิสิขาย ปํสุ กีฬาปโร สมฺภวนามโก’ปิ;
สพฺพญฺญุลีฬฺหาย นิคุฬฺหปญฺหํ ปุโฏฺฐ วิยากาสิ สุจีรเตนฯ

๒๒๖หิตฺวา นิกนฺตึ สกชีวิเต’ปิ พทฺธาสกุจฺฉิมฺหิ จ เวตฺตวลฺลึ;
สาขามิเค เนกสหสฺสสเงฺข วธาปโมเจสิ กปิสฺสโรโยฯ

๒๒๗สนฺตปฺปยํ ธมฺมสุธารเสน โย มานุเส ตุณฺฑิลสูกโร’ปิ;
อิสี’ว กตฺวา อถ ญายคนฺถํ นิชํ ปวเตฺตสิ จิราย ธมฺมํฯ

๒๒๘ปจฺจตฺถิกํ ปุณฺณกยกฺขมุคฺคํ มหิทฺธิกํ กามคุเณสุ คิทฺธํ;
โย ติกฺขปโญฺญวิธุราภิธาโนทเมสิ กาฬาคิริมตฺตกมฺหิฯ

๒๒๙กลาวสายิ อวิรูฬฺหปโกฺข โย พุทฺธิมา วฏฺฏกโปตโก’ปิ;
สเจฺจน ทาวคฺคิมภิชฺชลนฺตํ วเสฺสน นิพฺพาปยิ วาริโท’วฯ

๒๓๐โย มจฺฉราชาปิ อวุฏฺฐิกาเลทิสฺวานมเจฺฉ ตสิเตกิลเนฺต;
สเจฺจนวาเกฺยนมโหฆปุณฺณํมุหุตฺตมเตฺตนอกาสิรฏฺฐํฯ

๒๓๑วิจิตฺตหตฺถสฺส รถาทิกานิ วสุนฺธรา กมฺปน การณานิ;
ปุเตฺต’นุชาเต สทิเสจทาเรโย’ทชฺชิเวสฺสนฺตรชาติยมฺปิฯ

๒๓๒พุโทฺธ ภวิตฺวา อปิ ทิฏฺฐธมฺม สุขานเปโกฺข กรุณานุวตฺตี;
สพฺพํ สหโนฺต อวมานนาทึ โยทุกฺกรํ โลกหิตํอกาสิฯ

๒๓๓พเลน สทฺธึ จตุรงฺคิเกน อภิทฺทวนฺตํ อติภึสเนน;
อเชยฺยสตฺถํ ปรมิทฺธิปตฺตํ ทเมสิ โย อาลวกมฺปิ ยกฺขํฯ

๒๓๔เทหาภินิกฺขนฺต หุตาสนจฺจิ มาลากุลํ พฺรหฺมภวํ กริตฺวา;
เภตฺวาน ทิฏฺฐึ สุจิรานุพทฺธํ ทเมสิ โย พฺรหฺมวรํ มุนิโนฺทฯ

๒๓๕อจฺจงฺกุสํ ทานสุโธต คณฺฑํ นิปาติตฏฺฏาลก โคปุราทึ;
ธาวนฺตมเคฺค ธนปาลหตฺถึ ทเมสิ โย ทารุณมนฺตกํ’วฯ

๒๓๖ มนุสฺสรตฺตารุณปาณิปาทมุกฺขิปฺป ขคฺคํ อนุพนฺธมานํ;
มหาทโย ทุปฺปสหํ ปเรหิ ทเมสิ โย องฺคุลิมาลโจรํฯ

๒๓๗ โย ธมฺมราชา วิชิตาริสโงฺฆ ปวตฺตยโนฺต วรธมฺมจกฺกํ;
สทฺธมฺม สญฺญํ รตนากรญฺจ โอคาหยี สํ ปริสํ สมคฺคํฯ

๒๓๘ ตเสฺสว สทฺธมฺม วราธิปสฺสตถาคตสฺส’ปฺปฏิปุคฺคลสฺส;
อนนฺตญาณสฺส วิสารทสฺส เอสา มหาการุณิกสฺส ธาตุฯ

๒๓๙ อเนน สเจฺจน ชินสฺส ธาตุ ขิปฺปํ สมารุยฺห นภนฺตราฬํ;
สุธํสุเลขว สมุชฺชลนฺติ กงฺขํ วิโนเทตุ มหาชนสฺสฯ

๒๔๐ ตสฺมึ ขเณ สา ชินทนฺตธาตุ นภํ สมุคฺคมฺม ปภาสยนฺตี;
สพฺพา ทิสา โอสธิตารกา’ว ชนํ ปสาเทสิ วฺติณฺณกงฺขํฯ

๒๔๑ อโถตริตฺวา คคนงฺคณมฺหา สา มตฺถเก เสฏฺฐิสุตสฺส ตสฺส;
ปติฏฺฐหิตฺวาน สุธาภิสิตฺตคตฺตํ’ว ตํ ปีณยิ ภตฺติตินฺนํฯ

๒๔๒ ทสฺวาน ตํ อจฺฉริยํ นิคณฺฐา อิจฺจพฺรวุํ ปณฺฑุนราธิปํ ตํ;
วิชฺชาพลํ เสฏฺฐิสุตสฺส เอตํ น ธาตุยา เทว อยมฺปภาโวฯ

๒๔๓ นิสมฺม เตสํ วจนํ นรินฺโท อิจฺจพฺรวี เสฏฺฐิสุตํ สุภทฺทํ;
ยถา จ เอเต อภิสทฺทเหยฺยุํ ตถาวิธํ ทสฺสย อิทฺธิมญฺญํฯ

๒๔๔ ตโต สุภโทฺท ตปนียปเตฺต สุคนฺธิสีโตทกปูริตมฺหิ;
วเฑฺฒสิ ธาตุํ มุนิปุงฺควสฺส อนุสฺสรโนฺต จริตพฺภุตานิฯ

๒๔๕ สา ราชหํ สี’ว วิธาวมานา สุคนฺธิโตยมฺหิ ปทกฺขิเณน;
อุมฺมุชฺชมานา จ นิมุชฺชมานา ชเน ปโมทสฺสุธเร อกาสิฯ

๒๔๖ ตโต จ กาสุํ วิสิขายมเชฺฌ กตฺวา ตหึ ธาตุมภิกฺขิปิตฺวา;
ปํสูหิ สมฺมา อภิปูรยิตฺวา พหูหิ มทฺทาปยิ กุญฺชเรหิฯ

๒๔๗ กตฺวา มหึอุฏฺฐหิ จกฺกมตฺตํ วิราชมานํ มณิกณฺณิกาย;
ปภสฺสรํ รูปิยเกสเรหิ สโรรุหํ กญฺจนปตฺตปาฬึฯ

๒๔๘ ปติฏฺฐภิตฺวาน ตหึ สโรเช มนฺทานิลาวตฺติตเรณุ ชาเล;
โอภาสยนฺติ’ว ทิสา ปภาหิ ทิฏฺฐา มุหุเตฺตน ชินสฺสธาตุฯ

๒๔๙ ขิปึสุ วตฺถาภรณานิ มจฺจา ปวสฺสยุํ ปุปฺผมยญฺจ วสฺสํ;
อุกฺกุฏฺฐิสเทฺทหิ จ สธุการนาเทหิ ปุณฺณํ นครํ อกํสุฯ

๒๕๐ เต ติตฺถิยา ตํ อภิวณฺจนํ’ติ ราชาธิราชํ อถ สญฺญเปตฺวา;
ชิคุจฺฉนีเย กุณปาทิเกหิ ขิปึสุ ธาตุํ ปริขาย ปิเฏฺฐฯ

๒๕๑ ตสฺมึ ขเณ ปญฺจวิธมฺพุเชหิสญฺฉาทิตาหํสคโณปภุตฺตา;
มธุพฺพตาลี วิรุตาภิรามา อโหสิ สา โปกฺขรณี’ว นนฺทาฯ

๒๕๒. คชาธิปา โกณฺญฺจรวํ รวิํสุ กริํสุ เหสานินทํ ตุรงฺคา;
อุกฺกุฏฺฐินาทํ อกริํสุ มจฺจา สฺวาทิตา ทุนฺทุภิอาทโย’ปิฯ

๒๕๓. โถมิํสุ มจฺจา ถุติคีตเกหิ นจฺจิํสุ โอตฺตปฺปวิภุสนา’ปิ;
วตฺถานิ สีเส ภมยิํสุ มตฺตา ภุชานิ โปเฐสุมฺทคฺคจิตฺตาฯ

๒๕๔. ธูเปหิ กาลาครุสมฺภเวหิ ฆนาวนทฺธํ’ว นภํ อโหสิ;
สมุสฺสิตาเนกธชาวลีหิ ปุรํ ตทา วตฺถมยํ’ว อาสิฯ

๒๕๕. ทิสฺวา ตมเจฺฉรมจินฺตนียํ อาโมทิตามจฺจคณา สมคฺคา;
อเตฺถ นิโยเชตุ มุเปจฺจ ตสฺส วทิํสุ ปณฺฑุสฺส นราธิปสฺสฯ

๒๕๖. ทิสฺวาน โย อีทิสกมฺปิ ราช อิทฺธานุภาวํ มุนิปุงฺควสฺส;
ปสาทมตฺตมฺปิ กเรยฺย โนเจ กิมตฺถิยา ตสฺส ภเวยฺย ปญฺญาฯ

๒๕๗. ปสาทนีเยสุ คุเณสุ ราช ปสาทนํ สาธุชนสฺส ธมฺมํ;
ปุปฺผนฺติ สเพฺพ สยเมว วเนฺท สมฺคฺคเต โกมุทกานนานิฯ

๒๕๘. วาจาย เตสํ ปน ทุมฺมตีนํ มา สคฺคมคฺคํ ปชหิตฺถ ราช;
อเนฺธ คเหตฺวา วิจเรยฺย โก หิ อเนฺวสมาโน สุปถํ อมูโฬฺหฯ

๒๕๙. นราธิปา กปฺปิณ พิมฺพิสาร สุโทฺธทนาทิ อปิ เตชวนฺตา;
ตํ ธมฺมราชํ สรณํ อุเปจฺจ ปิวิํสุ ธมฺมามตมาทเรนฯ

๒๖๐. สหสฺสเนโตฺต ติทสาธิโป’ปิ ขีณายุโก ขิณภวํ มุนินฺทํ;
อุเปจฺจ ธมฺมํ วิมลํ นิสมฺม อลตฺถ อายุํ อปิ ทิฏฺฐธมฺมํฯ

๒๖๑. ตฺวมฺปิ ตสฺมิํ ชิตปญฺจมาเร เทวาติเทเว วรธมฺมราเช;
สคฺคาปวคฺคาธิคมาย ขิปฺปํ จิตฺตํ ปสาเทหิ นราธิราชฯ

๒๖๒. สุตฺวานเตสํ วจนํ นริโนฺท วิกิณฺณกโฑฺข รตนตฺตยมฺหิ;
เสนาปติํ อตฺถวรํ อโวจ ปหฏฺฐภาโว ปริสาย มเชฺฌฯ

๒๖๓. อสทฺทหาโน รตนตฺตยสฺส คุเณ ภวเจฺฉทนการณสฺส;
จิราย ทุลฺลทฺธิปเถ จรโนฺต ฐิโต สรเชฺช อปิ วณฺจิโตหํฯ

๒๖๔. โมเหน ขโชฺชปนกํ ธเมสิํ สีตทฺทิโต ธุมสิเข ชลเนฺต;
ปิปาสิโต สินฺธุชลํ ปหาย ปิวิํ ปมาเทน มรีจิโตยํฯ

๒๖๕. ปริจฺจชิตฺวา อมตํ จิราย ชิวตฺถิโก ติกฺขวิสํ อขาทิํ;
วิหาย’หํ จมฺปกปุปฺผทามํ อธารยิํ ชตฺตุสุ นาคภารํฯ

๒๖๖. คนฺตฺวาน ขิปฺปํ ปริขา สมีปํ อาราธยิตฺวา ชินทนฺตธาตุํ;
อาเนหิ ปูชาวิธินา กริสฺสํ ปุญฺญานิ สพฺพตฺถ สุขาวหานิฯ

๒๖๗. คนฺตฺวาตเตโสปริขาสมีปํ เสนาธินาโถ ปรมปฺปตีโต;
ธาตุํ มุนินฺทสฺส นมสฺสมาโน อเชฺฌสิ รโญฺญ หิตมา จรโนฺต

๒๖๘. จิราคตํ ทิฏฺฐิมลํ ปหาย อลตฺถ สทฺธํ สุคเต นรินฺโท;
ปาสาทมาคมฺม ปสาทมสฺส วเฑฺฒหิ รโญฺญ รตนตฺตยมฺหิฯ

๒๖๙. ตสฺมึ ขเณ โปกฺขรณี วิจิตฺตา ผุเลฺลหิ โสวณฺณสโรรุเหหิ;
อลงฺกโรนฺตี คคนํ อโหสิ มนฺทากินีวาภินวาวตาราฯ

๒๗๐. หํสงฺคเณวาถ มุนินฺทธาตุ สา ปงฺกชา ปงฺกชโมกฺกมนฺติ;
กุนฺทาวทาตาหิ ปภาหิ สพฺพํ ขิโรทกุจฺฉึ'ว ปุรํ อกาสิฯ

๒๗๑. ตโต สุรตฺตญฺชลิปงฺกชมฺหิ ปติฏฺฐหิตฺวาน จมุปติสฺส;
สนฺทิสฺสมานา มหตา ชเนน มหปฺผลํ มานุสกํ อกตฺถฯ

๒๗๒. สุตฺวาน วุตฺตนฺตมิมํ นรินฺโท ปหฏฺฐภาโวปทสา'ว คนฺตฺวา;
สํสูจยนฺโต ทิคุณํ ปสาทํ สุวิมฺหิโตปญฺชลิโกอโวจฯ

๒๗๓. โวหารทกฺขา มนุชา มุนินฺท สงฺฆฏฺฏยิตฺวา นิกโสปลมฺหิ;
กโรนฺติอคฺฆํ วรกญฺจนสฺส เอโสหิ ธโมฺม จริโตปุราโณฯ

๒๗๔. มณึ ปสตฺถากรสมฺภวมฺปิ หุตาสกเมฺมหภีสงฺขริตฺวา;
ปาเปนฺติราชญฺญกิรีฏโกฏึ วิภุสนตฺตํ วิทุโนมนุสฺสาฯ

๒๗๕. ธีมํสนตฺถาย ตวาธุนาปิ มยา กตํ สพฺพมิทํ มุนินฺท;
อาคุํ มหนฺตํ ขม ภุริปญฺญ ขิปฺปํ มมาลงฺกุรุ อุตฺตมงฺคํฯ

๒๗๖. ปติฏฺฐิตา ตสฺส ตโต กิรีเฏ มณิปฺปภา ภาสินิ ทนฺตธาตุ;
อมุญฺจิ รํสี ธวลา ปชาสุ สิเนหชาตา อิว ขีรธาราฯ

๒๗๗. โส ทนฺตธาตุํ สิรสาวหนฺโต ปทกฺขิณํตํนครํ กริตฺวา;
สมฺปูชยนฺโต กุสุมาทิเกหิ สุสชฺชิตเนฺต ปุรมาหริตฺถฯ

๒๗๘. สมุสฺสิโตทารสิตาตปเตฺต ปลฺลงฺกเสเฏฺฐ รตนุชฺชลมฺหิ;
ปติฏฺฐเปตฺวาน ชินสฺส ธาตุํ ปูเชสิ ราชา รตนาทิเกหิฯ

๒๗๙. พุทฺธาทิวตฺถุตฺตยเมว ราชา อาปาณโกฏึ สรณํ อุเปจฺจ;
หิตฺวา วิหึสํ กรุณาธิวาโส อาราธยี สพฺพชนํ คุเณหิฯ

๒๘๐. กาเรสิ นานารตนปฺปภาหิ สหสฺสรํสึ'ว วิโรจมานํ;
นราธิโป ภตฺติภรานุรูปํ สุจิตฺติตํ ธาตุนิเวสนมฺปิฯ

๒๘๑. วเฑฺฒสิ โส ธาตุฆรมฺหิ ธาตุํ อลงฺกริตฺวา สกลํ ปุรมฺปิ;
เสเสน ปูชาวิธินา อติโตฺต ปูเชสิ รฏฺฐํ สธนํ สโภคฺคํฯ

๒๘๒. อามนฺตยิตฺวา คุหสีวราชํ สมฺมานิตํ อตฺตสมํ กริตฺวา;
ทานาทิกํ ปุญฺญมเนกรูปํ สทฺธาธโน สญฺจิณิราชเสโฏฺฐฯ

๒๘๓. ตโต โส ภุปาโล กุมติชนสํสคฺคมนยํ,
นิรากตฺวา มเคฺค สุคตวจนุโชฺชตสุคเม;

ปธาวโนฺต สมฺมา สปรหิตสมฺปตฺติจตุโร,
ปสตฺถํ โลกตฺถํ อจริ จริตาวชฺชิตชโนฯ

ตติโย ปริเจฺฉโทฯ

๒๘๔ สรติ ธรณิ ปาเล ราชธเมฺมสุ ตสฺมึ,
สมรจตุรเสโน ขีรธาโร นริโนฺท;
นิชภุชพลลีลา’ราติทปฺปปฺปมาถี,
วิภวชนิตมาโน ยุทฺธสโชฺช’ภิคญฺฉิฯ

๒๘๕ ปริวรมถ ทิสฺวา โส คุหาทฺวารยาตํ,
ปฏิภยรหิตโตฺต สีหราชา’ว ราชา;
นิชนครสมีปายาตเมตํ นรินฺทํ,
อมิตพลมมโหเฆโนตฺถรนฺตา’ภิยายิฯ

๒๘๖ อุทิตพหฬธูลีปาฬิรุทฺธนฺตฬิโกฺข,
สมทวิวิธโยธาราวสํรมฺภภีเม;
นิสิตสรสตาลีวสฺสธาราภราเฬ,
อชินิ มหติ ยุเทฺธ ปณฺฑุโก ขีรธารํฯ

๒๘๗ อถ นรปติเสโฏฺฐ สงฺคเหตฺวาน รฏฺฐํ,
นิช ตนุช วรสฺมึ รชฺชภารํ นิธาย;
สุคต ทสน ธาตุํ สมฺปฏิจฺฉาปยิตฺวา,
ปหิณิ จ คุหสีวํ สกฺกริตฺวา สรฏฺฐํฯ

๒๘๘ สุวิรมวนีปาโล สญฺญมํ อชฺฌุเปโต,
วิวิธ วิภว ทานายาจเก ตปฺปยิตฺวา;
ติทสปุร สมาชํ เทหเภทา ปยาโต,
กุสล ผลมนปฺปํ ปตฺถิตํ ปจฺจลตฺถฯ

๒๘๙ นรปติ คุหสีโว ตํ มุนินฺทสฺส ธาตุํ,
สกปุรมุปเนตฺวา สาธุ สมฺมานยโนฺต;
สุคติ คมน มเคฺค ปาณิโน โยชยโนฺต,
สุจริต มภิรูปํ สญฺจิณโนฺต วิหาสิฯ

๒๙๐ อคณิตมหิมสฺสุเชฺช นิรโณฺญ ตนูโช,
ปุริม วยสิ เยวารทฺธสทฺธาภิโยโค;
ทสพล ตนุธาตุํ ปูชิตุํ ตสฺส รโญฺญ,
ปุรวร มุปายาโต ทนฺตนาโม กุมาโรฯ

๒๙๑ คุณชนิต ปสาทํ ตํ กลิงฺคาธินาถํ,
นิขิล คุณ นิวาโส โส กุมาโร กริตฺวา;
วิวิธ มหวิธานํ สาธุสมฺปาทยโนฺต,
อวสิ สุคตธาตุํ อนฺวหํ วนฺทมาโนฯ

๒๙๒. ตภวิ จ คุหสีวสุสาวนีสสุส ธิตา,
วิกจ กุวลยกฺขี หํสกนฺตาภิยาตา;
วทน ชิต สโรชา หาริธมฺมิลฺลภารา,
กฺจภรนมิตงฺคิ เหม มาลาภิธานาฯ

๒๙๓. อขิลคุณนิธานํ พนฺธุภาวานุรูปํ,
สุวิมลกุลชาตํ ตํ กุมารํ วิทิตฺวา;
นรปติ คุหสีโว อตฺตโน ธีตรํ ตํ,
อทหิ สพหุมานํ ราชปุตฺตสฺส ตสฺสฯ

๒๙๔. มนุชปติ กุมารํ ธาตุรกฺขาธิกาเร,
ปจุรปริชนํ ตํ สพฺพถา โยชยิตฺวา;
คว มหิส สหสฺสาทีหิ สมฺปีณยิตฺวา,
สก วิภว สริเกฺข อิสฺสรเตฺต ฐเปสิฯ

๒๙๕. สมรภุวิ วินเฏฺฐ ขีรธาเร นริเนฺท,
มลยวนมุเปตา ภาคิเนยฺยา กุมารา;
ปพล มติ มหนฺตํ สํหริตฺวา พลคฺคํ,
อุปปุรมุปคญฺฉุํ ธาตุยา คณฺหนตฺถํฯ

๒๙๖. อถ นครสมีเป เต นิเวสํ กริตฺวา,
สวณกฎุกเมตํ สาสนํ เปสยิํสุ;
สุคตทสนธาตุํ เทหิ วา ขิปฺปมมฺหํ,
ยสสิริชนนิํ วา กีฬ สงฺคามเกฬิํฯ

๒๙๗. สุปทิ ธรณิปาโล สาสนํ ตํ สุณิตฺวา,
อวทิ รหสิ วาจํ ราชปุตฺตสฺส ตสฺส;
นหิ สติ มม เทเห ธาตุมญฺญสฺส ทสฺสํ,
อหมปิ ยทิ เชตุํ เนว เต สกฺกุเณยฺยํฯ

๒๙๘. สุรนร นมิตํ ตํ ทนฺตธาตุํ คเหตฺวา,
คหิต ทิชวิลาโส สีหฬํ ยาหิ ทีปํ;
อิติ วจนมุทารํ มาตุลสฺสาถ สุตฺวา,
ตมวจ คุหสีวํ ทนฺตนาโม กุมาโรฯ

๒๙๙. ตวจ มมจ โก วา สีหเฬ พนฺธุภูโต,
ชินวรณสโรเช ภตฺติยุโตฺต จ โกวา;
ชลนิธิปรตีเร สีหฬํ ขุทฺทเทสํ,
กถมหมติเนสฺสํ ทนฺตธาตุํ ชินสฺสฯ

๓๐๐. ตมวทิ คุหสีโว ภาคิเนยฺยํ กุมารํ,
ทสพลตนุธาตุ สณฺฐิตา สีหฬสฺมิํ;
ภวภยหติทกฺข วตฺตเต สตฺถุธโมฺม,
คณนปถมตีตา ภิกฺขโว จาวสิํสุฯ

๓๐๑มม จ ปิยสหาโย โส มหาเสน ราชา,
ชินจรณสโรชทฺวนฺทเสวาภิยุโตฺต;
สลิลมปิ จ ผุฏฺฐํ ธาตุยา ปตฺถยโนฺต,
วิวิธรตนชาตํ ปาภตํ เปสยิตฺถฯ

๓๐๒ปฺภวติ มนุชิโนฺท สพฺพทา พุทฺธิมา โส,
สุคตทสนธาตุํ ปูชิตุํ ปูชเนยฺยํ;
ปริจิตวิสยมฺหา วิปฺปวุตฺถํ ภวนฺตํ,
วิวิธวิภวทานา สาธุ สงฺคณฺหิตุญฺจฯ

๓๐๓นิช ทุหิตุปติํ ตํ อิตฺถมาราธยิตฺวา,
นรปติ คุหสีโว สงฺคเหตฺวาน เสนํ;
รณธรณิมุเปโต โส กุมาเรหิ สทฺธิํ,
มรณปรวสตฺตํ อชฺฌคา ยุชฺฌมาโนฯ

๓๐๔อถ นรปติ ปุโตฺต ทนฺตนาโม สุณิตฺวา,
สวณ กฏุกเมตํ มาตุลสฺสปฺปวตฺติํ;
คหิต ทิชวิลาโส ทนฺตธาตุํ คเหตฺวา,
ตุริต ตุริต ภูโต โส ปุรมฺหา ปฬายิฯ

๓๐๕สรภส มุปคนฺตฺวา ทกฺขิณํ จาถ เทสํ,
อวิจลิตสภาโว อิทฺธิยา เทวตานํ;
นทิมติมหติํ โส อุตฺตริตฺวาน ปุณฺณํ,
นิทหิ ทสนธาตุํ วาลุการาสิมเชฺฌฯ

๓๐๖ปุน ปุรมุปคนฺตฺวา ตํ คหีตญฺญเวสํ,
ภริยมปิ คเหตฺวา อาคโต ตตฺถ ขิปฺปํ;
สุคตทสนธาตุํ วาลุกาฤปกุจฺฉิํ,
ฐปิตมุปจรโนฺต อจฺฉิ คุมฺพนฺตรสฺมิํฯ

๓๐๗สุปทิ นภสิ เถโร คจฺฉมาโน ปเนโก,
วิวิธกิรณชาลํ วาลุการาสิฤปา;
อวิรฬิตมุเทนฺตํ ธาตุยา ตาย ทิสฺวา,
ปณมิ สุคตธาตุํ โอตริตฺวาน ตตฺถฯ

๓๐๘มุนิสุตมถ ทิสฺวา ชมฺปตี เต ปตีตา,
นิชคมนวิธานํ สพฺพมาโรจยิํสุ;
ทสพลตนุโช โส ธาตุรกฺขา นิยุโตฺต,
ปรหิตนิรตโตฺต เต อุโภ อชฺฌภาสิฯ

๓๐๙ทสพลตนุธาตุํ สีหฬํ เนถ ตุเมฺห,
อคณิต ตนุเขทา วีตสารชฺชเมตํ;
อปิ จ คมนมเคฺค ชาตมเตฺต วิฆาเต,
สรถ มมมเนโกปทฺทวเจฺฉททกฺขํฯ

๓๑๐อิติ สุคตนนูโช ชมฺปตีนํ กเถตฺวา,
ปุน'ปิ ตทนุรูปํ เทสยิตฺวาน ธมฺมํ;
ปฐุตรมปเนตฺวา โสกสลฺลญฺจ คาฬฺหํ,
สกวสติมุเปโต อนฺตลิเกฺขน ธีโรฯ

๓๑๑ภุชคภวนวาสี นินฺนคายาถ ตสฺสา,
ภุชคปติ มหิทฺธิ ปณฺฑุหาราภิธาโน;
สกปุรปวรมฺหา นิกฺขมิตฺวา จรโนฺต,
สมฺปคมิ ตทา ตํ ฐานมิจฺฉาวเสนฯ

๓๑๒วิมลปุลินถูปา โส สมุคฺคจฺฉมานํ,
สสิรุจิรมรีจิชฺชาลมาโลกยิตฺวา;
ฐิตมถ มุนิธาตุํ วาลุการสิคเพฺภ,
กิมิทมิติ สกงฺขํ เปกฺขมาโน อเวทิฯ

๓๑๓สปทิ สพหุมาโน โส อสนฺทิสฺสมาโน,
รตนมยกรณฺฑํ ธาตุยุตฺตํ คิลิตฺวา;
วิตตปฺุลเทโห โภคมาลาหิ ตุงฺคํ,
กณกสิขริราชํ เวฐยิตฺวา สยิตฺถฯ

๓๑๔สลิลนิธิสมีปํ ชมฺปตี คนฺตุกามา,
ปุลินตลคตํ ตํ ทนฺตธาตุํ อทิสฺวา;
นยนสลิลธารํ โสกชาตํ กิรนฺตา,
สุคตสุตวรํ ตํ ตงฺขเณ'นุสฺสริํสุฯ

๓๑๕อถ สุคตสุโต โส จินฺติตํ สํวิทิตฺวา,
อคมิ สวิธเมสํ โสกทินานนานํ;
อสฺณิ จ ชินธาตุํ วาลุการาสิมเชฺฌ,
นีหิตมปิ อทิฏฺฐํ ปูชิตํ ชมฺปตีหิฯ

๓๑๖สยิตมถ ยตีโส ทิพฺพจกฺขุปฺปภาวา,
รตนคิรินิกุเญฺช นาคราชํ อปสฺสิ;
วิหคปติสรีรํ มาปยิ ตมฺมุหุเตฺต,
วิตตปุถุลปเกฺขน'นฺตฬิกฺขํ ถเกนฺตํฯ

๓๑๗ชลธิมติคภีรํ ตํ ทฺวิธา โส กริตฺวา,
ปพลปวนเวเคน'ตฺตโน ปกฺขเชน;
สรภส มหิธาวํ ภีมสํรมฺภโยคา,
อภิคมิ ภุชคินฺทํ เมรุปาเท นิปนฺนํฯ

๓๑๘ชหิตภุชคเวโส ตงฺขเณ โส ผณิโนฺท,
ปฏิภยจกิตโตฺต สํขิปิตฺวาน โภเค;
สรภส มฺปคนฺตฺวา ตสฺส ปาเท นมิตฺวา,
วินยมธุรมิตฺถํ ตํ มุนีสํ อโวจฯ

๓๑๙. สกลชนหิตตฺถํ เอว ชายนฺติ พุทฺธา,
ภวติ ชนหิตตฺถํ ธาตุมตฺตสฺส ปูชา;
อหมปิ ชินธาตุํ ปูชยิตฺวา มหคฺฆํ,
กุสลผลมนปฺปํ สญฺจิณิสฺสํ'ติ คณฺหิฯ

๓๒๐. อถ มนุชคณานํ สจฺจโพธารหานํ,
วสติภวนเมสา นียฺยเต สีหพํ ตํ;
มุนิวรตนุธาตุํ เตน เทหีติ วุโตฺต,
ภุชคปติ กรณฺฑํ ธาตุคพฺภํ อทชฺชิฯ

๓๒๑. วิหคปติตนุํ ตํ สํหริตฺวาน เถโร,
ชลจรสตภีมา อณฺณวา อุปฺปติตฺวา;
สกลปถวิจเกฺก รชฺชลกฺขิํ'ว ธาตุํ,
นรปติตนุชานํ ชมฺปตีนํ อทาสิฯ

๓๒๒. อิติ กตพหุกาเร สํยมิเนฺท ปยาเต,
สุคตทสนธาตุํ มุทฺธนา อุพฺพหนฺตา;
มหติ วิปินเทวาทีหิ มเคฺค ปยุเตฺต,
วิวิธมหวิธาเน เต ตโต นิกฺขมิํสุฯ

๓๒๓. มุทุสุรภีสมีโร กณฺฏกาทิวฺยเปโต,
วิมลปุลินหารี อาสี สพฺพตฺถ มโคฺค;
อยนมุปคเต เต ทนฺตธาตุปฺปภาวา,
นิคมนครวาสี สาธุ สมฺมานยิํสุฯ

๓๒๔. กุสุมสุรภิจุณฺณากิณฺณหตฺถาหิ นิจฺจา,
สกฺตฺกมนุยาตา กานเน เทวตาหี;
อจลคหณทุคฺคํ เขปยิตฺวาน มคฺคํ,
อคมุมตฺริตา เต ปฏฺฏฺฏนํ ตามลิตฺติํฯ

๓๒๕. อจลปทรพทฺธํ สุฏฺฐิโตทารกูปํ,
อุทิตปุถุลการํ ทกฺขนียามกณฺจ;
สยมภิมตลงฺกาคามินิํ นาวเมเต,
สปทิ สมุปรูฬฺหํ อทฺทสุํ วาณิเชหิฯ

๓๒๖. อถ ทิชปวรา เต สีหพํ คนฺตุมิจฺฉํ,
สรภส มุปคนฺตฺวา นาวิกสฺสาวทิํสุ;
สุติสุขวจสา โส สาธุวุเตฺตน เจสํ,
ปมุทิตหทโย เต นาวมาโรปยิตฺถฯ

๓๒๗. ชลนิธิมภิรูฬฺหเสฺวสุ อาทาย ธาตุํ,
สมภวุมุปสนฺนา โลลกโลฺลลมาลา;
สมสุรภิมนุโญฺญ อุตฺตโร วายิ วาโต,
วิมลรุจิรโสภา สพฺพถา'สุํ ทิสา'ปิฯ

๓๒๘. นภสิ อสิตโสเภ เวนเตโยฺย’ว นาวา,
ปพลปวนเวคา สตฺตตํ ธาวมานา;
นยนวิสยภาวาตีตตีราจลาทึ,
ปวิสิ ชลธิมชฺฌํ เผณปุปฺผาภิกิณฺณํฯ

๓๒๙. อถ อภวิ สมุโทฺท ภีมสํวฏฺฏวาตา,
ภีหตสิขริกูฏาการวีจิปฺปพโนฺธ;
สวนภิทุรโฆราราวรุนฺธนฺตลิโกฺข,
ภยจกิตมนุสฺสกฺกนฺทิโต สพฺพรตฺตึฯ

๓๓๐. อุทยสิขริสีสํ นูตนาทิจฺจพิเมฺพ,
อุปคตวติ ตสฺสา รตฺติยา อจฺจยมฺหิ;
สลิลนิธิชลํ ตํ สนฺตกโลฺลลมาลํ,
อสิตมณิวิจิตฺตํ โกฏฺฏิมํ’วาวภาสิฯ

๓๓๑. อถ วิตตผณาลี ภึสนา เกจิ นาคา,
สุรภิกุสุมหตฺถา เกจิ ทิพฺพตฺตภาวา;
รุจิรมณิปทีเป เกจิ สนฺธารยนฺตา,
นิชสิรสิ กโรนฺตา เกจิ กณฺฑุปฺปลานีฯ

๓๓๒. ผุฏกุมุทกลาเป ชตฺตุเนเก วหนฺตา,
กณกกลสมาลา อุกฺขิปตฺตา จ เกจิ;
ปวนจลิตเกตุคฺคาหกา เกจิ เอเก,
รุจิร กณก จุณฺณาปุณฺณจโงฺคฏหตฺถาฯ

๓๓๓. สลฟิตรมณิยํ เกจิ นจฺจํ กโรนฺตา,
สลยมธุรคีตํ คายมานา’ว เกจิ;
ปจฺรตุริยภเณฺฑ อาหนนฺตา’ว เอเก,
มุนิวรตนุธาตุํ ปูชิตุํ อุฎฺฐหึสุฯ

๓๓๔. รุจิรกจกลาปา ราชกญฺญาย ตสฺสา,
มุนิวรทสนํ ตํ นิคฺคเตวินฺทุเลขา;
อุชุรชตสลากา สนฺนิเภ มุญฺจิ รํสีฯ

๓๓๕. อตุลิตมนุภาวํ ธาตุยา เปกฺขตํ ตํ,
ปมุทิตหทยานํ ตงฺขเณ ปนฺนคานํ;
ปฏิรวหริตานํ สาธุวาทาทิกานํ,
คคนมปริยนฺตํ’วาสิ วิตฺถาริตานํฯ

๓๓๖. ปวิสิ สุคต ทาฐาธาตุ สา โมฬิคพฺภํ,
ปุน คคนตลมฺหา โอตริตฺวาน ตสฺสา;
ผณธรนิวหา เต ตํ ตรึ วารยิตฺวา,
มหมกรุมุทารํ สตฺตรตฺตินฺทิวํหิฯ

๓๓๗. อจลมิว วิมานํ อนฺตลิกฺขมฺหิ นาวํ,

คติวิรหิตมโมฺหราสิมชฺฌมฺหิ ทิสฺวา;
ภยวิลุลิตจิตฺตา ชมฺปตี เต สมคฺคา,
ทสพลตนุชํ ตํ อิทฺธิมนฺตํ สรึสุฯ

๓๓๘ สุปทิ มุนิสุโต โส จิตฺตเมสํ วิทิตฺวา,
นภสิ ชลธราลี มทฺทมาโน’ภิคนฺตฺวา;
วิหคปติสรีรํ มาปยิตฺวา มหนฺตํ,
ภยจกิตภุชเงฺค เต ปฬาเปสิ ขิปฺปํฯ

๓๓๙ ทิฏฺฐํ พุทฺธิสุเต ภุชงฺคชนิตํ ภีตึ สเมตฺวา คเต,
สา นาวา ปวนา ปกมฺปิตธชา ตุงฺคํ ตรงฺคาวลึ;
ภินฺทนฺตี คติเวคสา ปุถุตรํ เมฆาวลีสนฺนิภํ,
ลงฺกาปฏฺฏนโมตริตฺถ สหสา เถรสฺส ตสฺสิทฺธิยาฯ

จตุโตฺถ ปริเจฺฉโทฯ

๓๔๐ สํวจฺฉรมฺหิ นวมมฺหิ มหาทิเสน,
ปุตฺตสฺส กิตฺติสิริเมฆนราธิปสฺส;
เต ชมฺปตี ตมถ ปฏฺฏนโมตริตฺวา,
เทวาลเย ปฏิวสึสุ มโนภิราเมฯ

๓๔๑ ทิสฺวาน เต ทฺวิชวโร ปถิเก นิสายํ,
สนฺตปฺปยิตฺถ มธุราสนปานเกหิ;
รตฺติกฺขเย จ อนุราธปุรสฺส มคฺคํ,
ฉายาปตีนมถ โส อภิเวทยิตฺถฯ

๓๔๒ อาทาย เต ทสนธาตุวรํ ชินสฺส,
สมฺมานิตา ทฺวิชวเรน’ถ ปฏฺฏนมฺหา;
นิกฺขมฺม ทูรตรมคฺคมติกฺกมิตฺวา,
ปทฺวารคามมนุราธปุรสฺส’คญฺฉุฯ

๓๔๓ ยํ ธมฺมิกํ นรวรํ อภิตกฺกยิตฺวา,
ชายาปตี วิสยเมตมุปาคมึสุ;
ตํ วฺยาธินา สมุทิเตน มหาทิเสน,
ลงฺกิสฺสรํสฺจิรกาลกตํ สุณึสุฯ

๓๔๔ โสเกน เต สิขริเนว สมุคฺคเตน,
อโชฺฌตฺถฏา พหุตรํ วิลปึสุ มุฬฺหา;
กายึสุ เตสมถ มุจฺฉิตมานสานํ,
สพฺพา ทิสา จ วิทิสา จ ฆนนฺธการา

๓๔๕ สุตฺวาน กิตฺติสิริเมฆนราธิปสฺส,
รเชฺชฐิตสฺส รตนตฺตยมามกตฺตํ;
วเสฺสน นิพฺพุตมหาทหนา’ว กจฺฉา,
เต ชมฺปตี สมภวุํ หตโสกตาปาฯ

๓๔๖. สุตฺวาน เมฆคิรินามมหาวิหาเร,
ภิกฺขุสฺส กสฺสจิ นราธิปวลฺลภตฺตํ;
ตสฺส’นฺติกํ สมุปคมฺม กตาติเถยฺยา,
ธาตุปฺปวตฺติมวทึสุ อุโภ สเมจฺจฯ

๓๔๗. สุตฺวาน โส มุนิวโร ทสนปฺปวตฺตึ,
หฏฺโฐ ยถามตรเสน’หิสิตฺตคตฺโต;
เคเห สเก สปทิ ปฏฺฏวิตานเกหิ,
วเฑฺฒสิ ธาตุมมลํ สมลงฺกตมฺหิฯ

๓๔๘. ตสฺสญฺจ ชานิปติกานมุภินฺนเมโส,
กตฺวาน สงฺคหมุฬารตรํ ยถิจฺฉํ;
วุตฺตนฺตเมตมภิเวทยิตุํ ปสตฺถํ,
ลงฺกาธิปสฺส สวิธํ ปหิณิตฺถ ภิกฺขุํฯ

๓๔๙. ราชา วสนฺตสมเย สห กามินีหิ,
อุยฺยานเกฬิสุข เมกทิเน’นุโภนฺโต;
อาคจฺฉมานมถ ตตฺถ สุทูรโต’จ,
ตํ วิปฺปสนฺนมุขวณฺณมปสฺสิ ภิกฺขุํฯ

๓๕๐. โส สํยมิ สมุปคมฺม นราธิปํ ตํ,
วุตฺตนฺตเมตมภิเวทยิ ตุฏฺฐจิโตฺต;
สุตฺวาน ตํ ปรมปีติภรํ วหโนฺต,
สมฺปตฺตจกฺกรตโน’ว อโหสิ ราชาฯ

๓๕๑. ลงฺกิสฺสโร ทฺวิชวรา ชินทนฺตธาตุ,
มาทาย ชานิปตโย อุภเย สเมจฺจ;
เอสฺสนฺติ ลงฺกมจิเรน อิตีริตํ ตํ,
เนมิตฺติกสฺส วจนญฺจ ตถํ อมญฺญิฯ

๓๕๒. ราชา ตโต มหติยา ปริสาย สทฺธึ,
ตสฺสานุราธนครสฺส ปุรุตฺตราย;
อาสาย ตํ สปทิ เมฆคิรึ วิหารํ,
สโทฺธ อคญฺฉิ ปทสา’ว ปสนฺนจิโตฺตฯ

๓๕๓. ทิสฺวา ตโต สุคตธาตุมลพฺภเนยฺยํ,
อานนฺทชสฺสุนิวเหหิ จ ตารหารํ;
สิญฺจํ วิธาย ปณิธึ พหุมานปุพฺพํ,
โรมญฺจกญฺจุกธโร อิติ จินฺตยิตฺถฯ

๓๕๔. โส’หํ อเนกรตนุชฺชลโมฬิธาริํ,
ปูเชยฺยมชฺช ยทิ ทุจฺจชมุตฺตมงฺคํ;
โลกตฺตเยกสรณสฺส ตถาคตสฺส,
โน ธาตุยา มหมนุจฺฉวิกํ กเรยฺยํฯ

๓๕๕ เอตํ ปหูตรตนํ สธนํ สโภคฺคํ,
สมฺปูชยํ อปิ ธราวลยํ อเสสํ;
ปูชํ กโรมิ ตทนุจฺฉวิกํ อหํ’ติ,
จิเนฺตยฺย โกหิ ภุวเนสุ อมูฬฺหจิตฺโตฯ

๓๕๖ ลงฺกาธิปจฺจมิทมปฺปตรํ มมาสิ,
พุทฺโธ คุเณหิ วิวิเธหิ ปมาณ สุโญฺญ;
โส’หํ ปริตฺตวิภโว ติภเวกนาถํ,
ตํ ตาทิสํ ทสพลํ กถมจฺจยิสฺสํฯ

๓๕๗ อิตฺถํ ปุนปฺปุน ตเทว วิจินฺตยโนฺต,
อาปชฺชิ โส ธิติยุโต’ปิ วิสญฺญิภาวํ;
สํวีชิโต สปทิ จามรมารุเตน,
ขิเนฺนน เสวกชเนน อลตฺถ สญฺญํฯ

๓๕๘ โถกมฺปิ พีชมถ วา อภิโรปยนฺตา,
เมธาวิโน มหติยา’ปิ มสุนฺธราย;
กาเลน ปตฺต ตว ปุปฺผผลทิกานิ,
วินฺทนฺติ ปตฺถิตผลานิ อนปฺปกานิฯ

๓๕๙ เอวํ คุเณหิ วิวิเธหิ’ปิ อปฺปเมยฺย,
ธมฺมิสฺสรมฺหิ มหมปฺปตรมฺปิ กตฺวา;
กาลจฺจเยน ปริณาม วิเสสรมฺมํ,
สคฺคาปวคฺคสุขมปฺปฏิมํ ลภิสฺสํฯ

๓๖๐ อิตฺถํ วิจินฺติย ปโมทภราติเรก,
สมฺปุณฺณจนฺทิมสริกฺขมุโข นริโนฺท;
สพฺพญฺญุโน ทสนธาตุวรสฺส ตสฺส,
ปูเชสิ สพฺพมปิ สีหฬทีปเมตํฯ

๓๖๑ ภิกฺขู’ปิ เตปิฏก ชาตกภาณกาทิ,
ตกฺกคมาทิ กุสลา อปิ พุทฺธิมโนฺต;
วตฺถุตฺตเยกสรณา อปิ โปรวคฺคา,
โกตุหลา สปทิ สนฺนิปตึสุ ตตฺถฯ

๓๖๒ ราชา ตโต มหติย ปริสาย มเชฺฌ,
อิจฺจพฺรุวี มุนิวโร หิ สุสุกฺกทาโฐ;
ทาฐา ชินสฺส ยทิ โอสธิตารกา’ว,
เสตา ภเวยฺย กิมยํ มลินาวภาสาฯ

๓๖๓ ตสฺมึ ขเณ ทสนธาตุ มุนิสฺสรสฺส,
ปเกฺข ปสาริย ทุเว วิย ราชหํสี;
วิตฺถาริตํ’สุนิ วหา คคนงฺคนมฺหิ,
อาวฏฺฏโต ฉวิ ชเวน มุหุตฺตมตฺตํฯ

๓๖๔. ปจฺจคฺฆมตฺถรณกํ สิตมตฺถริตฺวา,
ภทฺทาสนมฺหิ วินิธาย มุนินฺทธาตุํ;
ตํ ชาติปุปฺผนิกเรน ถเกสิ ราชา,
วสฺสจฺจยมฺพุธรกูฏสมปฺปเภนฯ

๓๖๕. อุคฺคมฺม ขิปฺปมถ ธาตุ มุนิสฺสรสฺส,
สา ปุปฺผราสิสิขรมฺหิ ปติฏฺฐหิตฺวา;
รํสีหิ ทุทฺธธวเลหิ วิโรจมานา,
สมฺปสฺสตํ อนิมิเส นยเน อกาสิฯ

๓๖๖. ตํ ธาตุมาสนคตมฺหิ ปติฏฺฐเปตฺวา,
ขีโรทเอเณปฏลปฺปฏิเม ทุกุเฟ;
ฉาเทสิ สาฏกสเตหิ มหารเหหิ,
ภิโยฺย’ปิ โส อุปปริกฺขิตุกามตายฯ

๓๖๗. อพฺภุคฺคตา สปทิ วตฺถสตานิ เภตฺวา,
เสตมฺพุโททรวินิคฺคตจนฺทิมา’ว;
ฐตฺวาน สา อุปริ เตสมภาสยิตฺถ,
รํสีหิ กุนฺทวิสเทหิ ทิสา สมนฺตา

๓๖๘. ตสฺมิํ ขเณ วสุมตี สห ภูธเรหิ,
คชฺชิตฺถ สาธุวจนํ’ว สมุคฺคิรนฺตี;
ตํ อพฺภูตํ วิย สเมกฺขิตุมมฺพุราสิ,
โส นิจฺจโล อภวิ สนฺตตรงฺคพาหุฯ

๓๖๙. มเตฺตภกมฺปิตสุปุปฺผิตสาลโต’ว,
ภสฺสิํสุ ทิพฺพกุสุมานิ’ปิ อนฺตฬิกฺขา;
นเจฺจสุ จาตุริยยมจฺฉริยํ ชนสฺส,
สนฺทสฺสยิํสุ คคเน สุรสุนฺทรี’ปิฯ

๓๗๐. อานนฺทสญฺชนิตตารรวาภิรามํ,
คายิํสุ คีตมมตาสนคายกา’ปิ;
มุญฺจิํสุ ทิพฺพตุริยานิ’ปิ วาทิตานิ,
คมฺภีรมุจฺจมธุรํ ทฺวิคุณํ นินาทํฯ

๓๗๑. สํสิพฺพิตํ รชตรชฺชุสตานุการี,
ธาราสเตหิ วสุธมฺพรมมฺพุเทน;
สพฺพา ทิสา ชลทกุฏฺมหคฺฆิเยสุ,
ทิตฺตาจิรชฺชุติปทีปสตาวภาสาฯ

๓๗๒. อาธุยมาน มลยาวล กานนโนฺต,
สมถุลฺล ปุปฺผช ปราคหราภิหาริ;
เสโทท พินฺทุคณ สํหรณปฺปวีโณ,
มนฺทํ อวาสิ สิสิโร อปิ คนฺธวาโหฯ

๓๗๓. ราชา ตมพฺภุตมเวกฺขิย ปาฏิหีรํ,
โลกุสฺสวํ พหุตรญฺจ อทิฏฺฐปุพฺพํ;
จิปฺผาริตกฺขิยุคโล ปรมปฺปโมทา,
ปูชํ กริตฺถ มหตึ รตนาทิเกหิฯ

๓๗๔. โส ธาตุมตฺตสิรสา’ถ สมุพฺพหนฺโต,
ฐตฺวา สมุสฺสิต สิตาตปวารณมฺหิ;
จิตฺตตฺถเร รถวเร สิตวาชิยุเตฺต,
ลกฺขินิธานนุราธปุรํ ปเวกฺขิฯ

๓๗๕. เทวินฺท มนฺทิร สเม สมลงฺกตมฺหิ,
ราชา สกมฺหิ ภวเน อตุลานุภาโว;
สีหาสเน ปฏิก โกชว สนฺถตมฺหิ,
ธาตุํ ฐเปสิ มุนิโน สสิตาตปเตฺตฯ

๓๗๖. อโนฺต’ว ภุมิปติ ธาตุฆรํ มหคฺฆํ,
กตฺวาน ตตฺถ วินิธาย มุนินฺทธาตุํ;
สมฺปูชยิตฺถ วิวิเธหิ อุปายเนหิ,
รตฺตึนฺทิวํ ติทิวโมกฺข สุขาภิกงฺขีฯ

๓๗๗. เตสญฺจ ชานิปติกานมฺภินฺนเมว,
ตุโฏฺฐ พหูนิ รตนาภรณาทิกานิ;
คาเมจ อิสฺสรกุเลก นีวาสภุเต,
ทตฺวาน สงฺคหมกาสิ ติสีหฬินฺทฯ

๓๗๘. สงฺคมฺม ชานปท เนคม นาคราที,
อุกฺกณฺฐิตา สุคตธาตุมปสฺสมานา;
โลกุตฺตมสฺส จริตานิ อภิตฺถวนฺตา,
อุโคฺฆสยึสุ ธรณีปติสนฺนิธานิ;
ธมฺมิสฺสโร สกลโลกหิตาย โลเก,
ชายิตฺถ สพฺพชนตาหิตมาจริตฺถ;
วิตฺถาริตา พหุชนสฺส หิตาย ธาตุ,
อิจฺฉาม ธาตุมภิปูชยิตุํ มยมฺปิฯ

๓๘๐. โส สนฺนิปาติย มหีปติ ภิกฺขุสงฺฆ,
มารามวาสิมนุราธปุโรปกเณฺฐ;
อชฺฌาสยํ ตมภิเวทยิ สตฺถุธาตุ,
ปูชาย สนฺนิปติตสฺส มหาชนสฺสฯ
๓๘๑. เถโร ตหึ มหติ ภิกฺขุคเณ ปเนโก,
เมธาพเลน อสโม กรุณาธิวาโส;
เอวํ ติสีหฬปติสฺส มหามติสฺส,
โลกตฺถจารจตุรสฺส นิเวทยิตฺถฯ

๓๘๒. โย อาจเรยฺย อนฺชีวิชนสฺส อตฺถํ,

เอโส ภเว’นฺจริโต มหตํ สภาโว;
ธาตุํ วสนฺตสมเย พหิ นีหริตฺวา,
ทเสฺสหิ ปุญฺญมภิปตฺถยตํ ชนานํฯ

๓๘๓. สุตฺวาน สํยมิวรสฺส สุภาสิตานิ,
ปุจฺฉิตฺถ โส นรวโร ปุน ภิกฺขุสงฺฆํ;
ธาตุํ นมสฺสิตุมเนน มหาชเนน,
ฐานํ กิเมตฺถ รมณียตรํ สิยา’ติฯ

๓๘๔. สเพฺพ’ปิ เต อถ นิกาย นิวาสิ ภิกฺขู,
ฐานํ สกํ สกม วณฺณยุมาทเรน;
อโญฺญญฺญภินฺนวจเนสุ จ เตสุ ราชา,
เนวาภินนฺทิ น ปฏิกฺขิปิ กิญฺจิวากฺยํฯ

๓๘๕. มชฺฌตฺตตานุคตมานสตาย กินฺตุ,
ราชา อโว จ ปุน ภิกฺขุคณสฺส มเชฺฌ;
อตฺตานุรูปมยเมว มุนินฺทธาตุ,
ฐานํ ขเณน สยเมว คมิสฺสตีติฯ

๓๘๖. ราชา ตโต ภวนเมว สกํ อุเปจฺจ,
ธาตุปฺปณามมภิปตฺถยตํ ชนานํ;
ขิปฺปํมุขมฺพุชวนานี วิกาสยนฺโต,
สเชฺชตุมาห นครญฺจ วิหารมคฺคํฯ

๓๘๗. สมฺมชฺชิตา สลิล เสวน สนฺตธูลี,
รจฺฉา ตทา’สิ ปุลินตฺถรณาภิรามา;
อุสฺสาปิตานิ กณกาทิวิจิตฺติตานิ,
วฺยคฺฆาทิ รูปขจิตานิ จ โตรณานิฯ

๓๘๘. ฉายา นิวาริต วิโรจน รํสิตาปา,
นจฺจํ’ว ทสฺสยติ วาตธูตา ธชาลิ;
วีถิ วสนฺตวนราชิ สมานวณฺณา,
ชาตา สุชาตกทลีตรุมาลิกาหิฯ

๓๘๙. สํสูจยนฺติ จ สตํ นวปุณฺณกุมฺภา,
สคฺคาปวคฺคสุขมิจฺฉิตมิชฺฌตีติ;
กปฺปุรสารตคราครุสมฺภเวหิ,
ธูเปหิ ทุทฺทินมโถ สุทินํ อโหสิฯ

๓๙๐. โอลมฺพมานสิตมุตฺตกชาลกานิ,
สชฺชาปิตานิ วิวิธานิ จ มณฺฑปานิ;
สมฺปาทิตานิ จ ตหึ กุสุมคฺฆิกานิ,
อาโมท ลุทฺธ มธุปาวลิ กุชิตานิฯ

๓๙๑. คจฺฉิํสุ เกจิ คหิตุสฺสว เวสโสภา,

เอเก สมุคฺคปริปุริตปุปฺผหตฺถา;
อเญฺญ ชนา สุรภิจุณฺณภรํ วหนฺตา,
ตเตฺถตเร ธตวิจิตฺตมหาตปตฺตาฯ

๓๙๒ ลงฺกิสฺสโร’ถ สสิปณฺฑรวาชิยุเตฺต,
อุโชฺชติเต รถวเร รตนปฺปภาหิ;
ธาตุํ ติโลกติลกสฺส ปติฏฺฐเปตฺวา,
เอตํ อโวจ วจนํ ปณิปาตปุพฺพํฯ

๓๙๓ สโมฺพธิยา อิว มุนิสฺสร โพธิมณฺฑํ,
คณฺฑมฺพรุกฺขมิว ติตฺถิยมทฺทนาย;
ธมฺมญฺจ สํวิภชิตุํ มิคทายมชฺช,
ปูชานุรูปมุปคจฺฉ สยํ ปเทสํฯ

๓๙๔ ราชา ตโต สมุจิตาจรเณสุ ทโกฺข,
วิสฺสชฺชิ ผุสฺสรถมฏฺฐิตสารถิํ ตํ;
ปจฺฉา สยํ มหติยา ปริสาย สทฺธิํ,
ปูชาวิเสสมสมํ อคมา กโรนฺตฯ

๓๙๕ อุกฺกุฏฺฐินาทวิสเรน มหาชนสฺส,
เหสารเวน วิสเฏฺน ตุรงฺคมานํ;
เภรีรเวน มหตา กริ คชฺชิเตน,
อุทฺทามสาคร สมํ นครํ อโหสิฯ

๓๙๖ อาโมทิตา อุภยวีถิคตา กุลิตฺถิ,
วาตายเนหิ กนกาภรเณ ขิปิํสุ;
สพฺพตฺถกํ กุสุมวสฺสมวสฺสยิํสุ,
เจลานิเจว ภมยิํสุนิชุตฺตมเงฺคฯ

๓๙๗ ปาจีนโคปุรสมีปมุปาคตมฺหิ,
ตสฺมิํ รเถ ชลธิปิฏฺฐิคเต’ว โปเต;
ตุฏฺฐา ตหิํ ยติคณา มนุชา จ สเพฺพ,
สมฺปุชยิํสุ วิวิเธหิ อุปายเนหิฯ

๓๙๘ ฐตฺวา ปทกฺขิณมโถ ปุรมุตฺตเรน,
ทฺวาเรน โส รถวโร พหิ นิกฺขมิตฺวา;
ฐาเน มหินฺทมินฺธมฺมกถาปวิเตฺต,
อฏฺฐาสิ ติตฺถคมิตา อิว ภณฺฑนาวาฯ

๓๙๙ ฐาเน ตหิํ ทสนธาตุวรํ ชินสฺส,
ลงฺกิสฺสโร รตนวิตฺตกรณฺฑคพฺภา;
สญฺญาฆนา อิว วิธุํ พหินีหริตฺวา,
ทเสฺสสิ ชานปท เนคม นาครานํฯ

๔๐๐ ตสฺมิํ ชเน สปทิ อาภรณาทิวสฺส,

มจฺจนฺตปีติภริเต อภิวสฺสยเนฺต;
สานนฺทิวนฺทิชนมงฺคลคีตเกหิ,
สมฺปาทิเตสุ มุขเรสุ ทิสามุเขสุฯ

๔๐๑ หตฺถารวินฺทนิวเหสุ มหาชนสฺส,
จโนฺททเย’จ มุกุลตฺตนมาคเตสุ;
พฺรหฺมามราทิชนิตามิต สาธุวาเท,
ตาราปถมฺหิ ภุวโนทร โมตฺถรเนฺตฯ

๔๐๒ สาทนฺตธาตุ สสิขณฺฑ สมานวณฺณา,
รํสีหิ กุนฺท นวจนฺทน ปณฺฑเรหิ;
ปาสาท โคปุร สิลุจฺจย ปาทปาทึ,
นิโทฺธต รูปิยมยํ’ว อกา ขเณนฯ

๔๐๓ ตํ ปาฏิหาริย มจินฺติย มจฺจุฬารํ,
ทิสฺวาน เก ตหึมเหสุ มหฏฺฐโลมา;
เกวา’นยุํ สกสกาภรณานิ เคหํ,
เกวา น อตฺตปฏิลาภมวณฺณยิํสุฯ

๔๐๔ เก โนชหิํสุ สกทิฏฺฐิมลานุพทฺธํ,
เก วา น พุทฺธมหิมํ อภิปตฺถยิํสุ;
เก นาม มจฺฉริยปาสวสา อเหสุํ,
วตฺถุตฺตยญฺจ สรณํ นคมิํสุ เกวาฯ

๔๐๕ ลงฺกิสฺสโร’ปิ นวลกฺข ปริพฺพเยน,
สพฺพญฺญุธาตุมตุลํ อภิปูชยิตฺวา;
ตํ ทนฺตธาตุภวนํ ปุน วฑฺฒยิตฺวา,
อเนฺตปุรมฺหิ ปฏิวาสรมจฺจยิตฺถฯ

๔๐๖ ธาตุํ วิหารมหยุตฺตรเมว เนตฺวา,
ปูชํ วิธาตุมนุวจฺฉรเมวรูปํ;
ราชา’ถ กิตฺติสิริเมฆสมวฺหโย โส,
วาริตฺตเลข มภิเลขยิ สจฺจสโนฺธฯ

๔๐๗ วาริตฺตเมตมิตเร’ปิ ปวตฺตยนฺตา,
เต พุทฺธทาสปมุขา วสุธาธินาถา;
สทฺธาทยาธิกคุณาภรณาภิรามา,
ตํ สกฺกริํสุ พหุธา ชินทนฺตธาตุํฯ

๔๐๘ สตฺถารา สมฺภตตฺถํ ปุริมตรภเว สมฺปชานํ ปชานํ,
สโมฺพธึ ตสฺส สพฺพาสววิคมกรึ สทฺทหโนฺต’ทหโนฺต;
โสตํ ตสฺส’ คฺคธมฺมํ นิปุณมติ สตํ สงฺคเมสงฺคเมสํ,
นิพฺพาณํ สนฺตมิเจฺฉ ติภวภยปริจฺจาคเหตุํ คเหตุํฯ

ปญฺจโม ปริเจฺฉโทฯ

๔๐๙ โย จนฺทโคมิ รจิเตวรสทฺทสเตฺถ,
ฎีกํ ปสตฺถมกริตฺถ จ ปญฺจิกาย;
พุทฺธปฺปภาวชน นิํจ อกา สมนฺต,
ปาสาทิกาย วินยฎฺฐกถาย ฎีกํฯ

๔๑๐ องฺคุตฺตราคมวรฎฺฐกถาย ฎีกํ,
สโมฺมภวิพฺภม วิฆาตกริํ อกาสิ;
อตฺถาย สํยมิคณสฺส ปธานิกสฺส,
คนฺถํ อกา วินยสงฺคหนามเธยฺยํฯ

๔๑๑ สนฺตินฺทฺริยสฺสปฎิปตฺติ ปรายณสฺส,
สเลฺลข วุตฺติ นิรตสฺส สมาหิตสฺส;
อปฺปิจฺฉตาทิ คุณโยค วิภุสนสฺส,
สมฺพุทฺธสาสนมโหทยการณสฺสฯ

๔๑๒ สเพฺพสฺวอาจริยตํ ปรมํ คตสฺส,
สเตฺถสุ สพฺพสมยนฺตร โกวิทสฺส;
สิเสฺสนสาริตนุชสฺส มหาทิสามิฯ

๔๑๓ สุทฺธนฺวเยน กรุณาทิคุโณทเยน,
ตกฺกาคมาทิ กุสเลน วิสารเทน;
สพฺพตฺถ ปตฺถฎ สุธากรรํสิชาล,
สงฺกาสกิตฺติวิสเรน ปริกฺขเกนฯ

๔๑๔ สทฺธาธเนน สขิเลน จ ธมฺมกิตฺติ,
นาเมน ราชครุนา จริเยน เอโส;
โสตุปฺปสาทชนโน ชินทนฺตธาตุ,
วํโส กโต นิขิลทสฺสิปภาวทีโปฯ

๔๑๕ ธโมฺม ปวตฺตตุ จิราย มุนิสฺสรสฺส,
ธเมฺม ฐิตา วสุมตีปตโย ภวนฺตุ;
กาเล ปวสฺสตุ ฆโน นิขิลา ปชา’ปิ,
อโญฺญญฺญเมตฺติปฎิลาภสุขํ ลภนฺตุฯ